

**Umboð fyrir
Tony Blair á
fund við FF**

Tony Blair hevur sovæl
Irak sum føroysku
fiskidagaskipanina
í huganum.

Seinasti partur
av Onnu Evensen

Síða 11-12, 17-18

Hetsur hjá út-
varpinum móti
fiskimonnum

Útvarpið førir ósakligan
hets móti skattaskipan-
ini hjá fiskimonnum
grundað á ósannindi og
manipulatiúnir.

Síða 25

Spurningur til
hjartalæknan:
Klári eg eina
konu afturat?

Síða 13

Út á Fagranes, har 7 fiskimenn mistu lívið í 1927

Saman við ættarfólk hjá skiparanum verður vitjað
á staðnum, har hann sjálvur sjeyndi misti lívið.

Síða 14-15

Veiðan av upsa 6-7 faldað síðan 1998 í tali

Vitjan á Bakkafjørðinum

Hóast bert 145 íbúgvær er
Bakkafjørður partur av okkara
fiskiveiðisøgu. Vit hava verið har.

Síða 4-5

Tel: 471116

Fartel: 216270

poul@kjolbro.com

24/7 tænasta

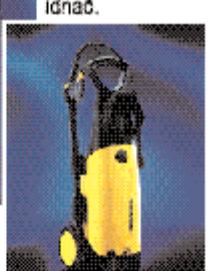
Alarnur - Skipsvakt - Vakt
Virðishaadan - VIP
Náttarvakt - Sjónvarpansni
Atgengdskontroll
Trygdarráðeving

211 112
*Tín trygd
fyri tryggleika*

KÄRCHER

Vit eru einaumboð
fyrir KÄRCHER
trýstspularum til
Íslands.

Vit umvæla eisini
TÓRSHAVNAR MASKINHANDIL
v/Tummas Andreasen · Verðagota 29-30
FO-100 Tórshavn · Tlf. 31 34 42

Í Íslandi er eisini ein Tórshavn

Hetta er serútgerðin, sum verður nýtt til at blása sandin burtur, so tað slepst framat kúfiskinum.

Arbeiðsdekkid á kúfiskaskipinum.

Hetta er so skipið, sum veiðir kúfisk.

Trillurnar fáa fiskiloyvi at seta uppá rút í stýri-
húsunum. Hetta man lætta nögv um efstirlitið.

Yst á molanum á Thórshöfn. Her hevur "dunnan",
Langanes, fingið veingir.

Íslandsferðin í samband við "Riddaran" gav ein möguleika, sum ikki hevir verið fyrr, nevniliða at vitja landnýrðings-Ísland, og serstakliga Langanes; hetta nesið, sum ein plagdi at undrast á í skúlanum. Á kortinum líktist tað eini dunnu. Longu sum 14 ára gamal kom ein sum sluppfiskimaður at kroka undir Langanesi, og seinni kom ein eftir hvønn týdning, sum hetta land, hetta nes og hesin landspartur hevur havt fyri Føroyar og føroyingar. Her hava okkara fiskimenn virkað – bæði frá skipum og frá landi.

Utgangsstöðið fyrir ferðini til Fagranes, har teir sjey menninir við "Riddaranum" doyðu, gjordist Thórshöfn norðantil á Langanesi. Hvussu stórt Ísland er, og hvussu lítið fólk er á hesum leiðum, sást á ferðini úr Seyðisfirði til Thórshöfn. Ferðin er 200 kilometrar og tekur – eftir føroyskum viðurskiftum – langa tíð, tí farast skal um fjøll, og henda dagin var kölsvar í mjørka í hæddunum.

Men bygdin hevur flog-samband til Akureyrar fimm ferðir um vikuna, og hagani slepst so til

Reykjavíkar. Tað er eisini busssamband til Akureyrar tvær ferðir um dagin. Hendan ferðin tekur 5 tímar.

Her komu vit at búgva tvær natur og komu at kenna býin hampiliga væl. Ein var eisini eitt sindur forvitin eftir vita, hvussu tað mundi síggja út í hesum navnafelaga hjá okkara stórbæra høvuðsstaði. Tað var jú hesin navnafelagsskap-

ur, sum gjørði, at ein yvirhovur hevði varnast íslendska navnafelagin.

Kúfiskur gott íkast Tað var tó ikki so nögv annað enn navnið, sum var felags. Thórshöfn er ein – sjálvt eftir føroyskum viðurskiftum – litil fiskivinnubygd. Her búgva umleið 450 fólk.

Her er eitt vanligt flakavirki við tilhoyrandi bátum. Men eitt hava tey tó

her, sum ikki er aðrastaðni. Her veiða og virka teir kúfisk. Undir kreppuni í Føroyum vóru tað eisini teir, sum høvdzu hugskot um at fiska kúfisk undir Føroyum. Her krevst tó ein serliga veiðiútgerð. Kúfiskur livir niðri í sandinum á sandbotni. Tað er eitt skip, sum fiskar kúfisk, sum verður dreggjað eftir eins og jákupsskel. Men fyri at sleppa framat kúfiskinum við dreggi-

Ikki sær tann íslendska Thórshöfn nögv út fyri verðin í mun til okkara. Men her er ikki so galið kortini.

Fitta, hugnalyga hotellið Jorvik.

num, verður sandurin blástur burtur av einum röri, sum gongur framfyrir dreggið.

Kúfiskurin verður virkður á einum virki, har tað arbeiða eini 30 fólk. Og at her er skeljavirki, sæst ymsa staðni í bygðini, har vegir verða gjordir burtur úr knústum skeljum. Mett verður, at tað er stór framtíð í kúfiskinum í Thórshöfn. Á "vanliga" flakavirkinum arbeida eini 100 fólk.

Tað kemur nakað av ferðafólk til Thórshafnar, men tey eru ikki nógv. Vit búðu á hotel Jorvik, og var hetta sum at vera heima. Hendar dagin vóru als ikki aðrir gestir enn vit 10, so hetta sigur nakað um stöddina á hotellinum. Vertinnan var blið og fyriskandi, og liggur leiðin framvið aftur, verður heilt greitt farið hagar aftur.

Higani verður eisini skipað fyrir útferðum út á

Langanes, og eftir myndunum at döma er her avbera vakurt.

Beint við hotellið er ein stór svimji- og ítróttarhóll, sum má sigast at vera sera stór í mun til fólkatalið. Men føroyingarnir, sum vóru "í pottinum", lótu væl at.

Thórshöfn liggur við Thistilfjörðin, og er seyðahald grundarlagið fyrir búsetningini. Her er tað vanligt, at fólk koma langa leið at luttaka í seyðarakstri.

Vit kunnu bert mæla føroyingum til at fara hagar. Hetta liggur ikki minst væl fyrir, tákomið verður við "Norrönu". Hevur onkur hug til at vita meira um Thórshöfn, ber til at leita á www.thorshofn.is

Tann fryntiliði leiðarin á hotellinum. Hon hevur havt sjálvt íslendska forsetan á vitjan, og takkar brævið frá honum er sjálvsagt sligið upp á veggin.

Á ítróttarmiðstöðini var hetta postkortið til sölu. Tað, sum kann sigast, er, at skipið er færøyskt og tað er merkt TG. Færøyska flaggið á skipssíðuni sigur eisini, at hetta er undir krígnum. Helst er skipið komið higar at keypa fisk. Men hvat er hetta fyrir eitt skip? Lat okkum frætta, um onkur veit tað.

Her siggja vit kort yvir økið, har ferðin gekk.

- Góðgæti
- Vikublöð
- Soft ice
- Milk shake
- Bakaravørur
- og mangt annað

Kioskin hjá Ingu

v/ Ingu Joensen
Sandavágur – tlf. 333839

Maskinmeistarar

sökjast til Elfelagið SEV

Tvey stórv sum maskinmeistarar á Sundsverkinum eru leys at sökja til setan frá umleið 1. november 2003.

Starvið:
Sundsverkið hevur 5 dieselmotrar upp á tilsamans 46,7 MW. Brennivnið er tungolja.

Maskinmeistaraarbeiðið umfatar rakstur og hald av Sundsverkinum, bæði sum dagarbeidi og sum vaktarbeidi uttanfyri vanliga arbeidstíð.

Uttanfyri vanliga arbeidstíð eru altið tveir maskinmeistarar á vakt, og skulu umsökjararnir hava fórleika til at átaka sær ábyrgdina av vaktini (sum 1. maður á vakt), men eru lýstu störvini sum útgangsstöði roknað sum 2. maður á vakt. Allir maskinmeistararnir á Sundsverkinum luttaka í vaktarskipanini.

Fórleikakrøv:
Kravt verður, at umsökjararnir hava fulla maskinmeistaraútbúgving, t.v.s. viðkað maskinmeistara-prógv ella 3 ára maskinmeistaraskúlaprógv ella javnbjóðis útbúgving.

Lønin:
Störvini eru lönt sambært 4. lønarflokk eftir sáttmála millum SEV og Maskinmeistarafelagið.

Lønin verður ásett eftir starvsaldri frammanundan.

Byrjunar- og endalønin í 4. lønarflokk er í lötuni netto ávikavist kr. 21.305,49 og kr. 22.936,01 um mánaðin. Haraftur verður goldið í eftirlønargjaldi tilsamans ávikavist kr. 2.318,21 og kr. 2.495,63 um mánaðin.

Umframt nevndu løn kann roknast við vaktargjeldum og möguliga av og á eisini úrtíðarløn.

Verður viðkomandi seinni settur sum 1. maður á vakt fyri styttri ella longri tíðarskeið, verður lønin fyrir ta tíðina sambært 5. lønarflokk.

Umsóknir:
Umsóknir skulu saman við prógvum og möguligum ummælum verða send Elfelagnum SEV, Postrúm 319, FO-110 Tórshavn og skulu vera SEV í hendi í seinasta lagi tann 15. september 2003.

Nærri upplýsingar:
Nærri upplýsingar um störvini fáast við at venda sær til Osvald Hansen, verksmeistara á Sundsverkinum ella til Bjarka Hermansen, deildarleiðara á Maskindeildini, báðir á telefon nr. 346800.

Tórshavn, tann 22. august 2003.

Elfelagið SEV

Vitjan á Bakkaþjörðinum

Fleiri fóroyingar enn íslendingar í bygdini

Tað er merkilt, sum tilvildin kann fáa samanhing í eini greinaröð. Tað hefur verið ætlanin hjá okkum í fleiri mánaðar at fara at vitja á Bakkaþjörðinum í samband við "Riddaraferðina". Bakkaþjörðurin liggur beint á leiðini, og tað er kent, at á Bakkaþjörðin komu nógvir fóroyiskir útroðarmenn. Tað var av tilvild, at vit í juni komu í samband við Jógvan Edvard á Brúnni í Fuglafirði og fingu áhuga-verdu samrøðuna við hann. Hann kennir so væl sum nakar til hendan út-róður. Hann, brøður og svágur róðu út her. Pápin, Hans Jakku á Brúnni, sigst at hava róð út á Bakkaþjörðinum í ikki færri enn 50 ár. Bakkaþjörðurin hefur ennta útvegað Jógvani

Her siggja vit nýggju havnina á Bakkaþjörðinum.

Edvard konu. Samrøðan við hann var tí ein góð upptakt til okkara vitjan har.

Sær ikki nógv út fyrir verðini
Tað er ikki tí, at Bakkaþjörðurin er nakað serliga kent stað i Íslandi. Í ferða-

bókum yvir Ísland er tað nóg illa, at bygdin verður nevnd, og er hon nevnd, er tað fyrir tað, sum er at siggja uttanfyri bygdina. Hetta vildu vit gera nakað við, tí fyrir fóroyingar er Bakkaþjörður meira enn eini pinkubygd í Íslandi. Fyri at gera söguna

meira viðkomandi varð avrátt við Elias Hansen í Reykjavík at koma við. Hann er abbasonur Liggjas á Flóttinum í Syðrugøtu, sum róðu út á Bakkaþjörðinum í 34 ár frá 1907 til 1949.

Elias er eisini ein fryntligur og fyrikomandi maður, so hann kundi eisini vera við til at opna hurðar og skapa kontaktir. Tað var eisini tað, sum hendi.

Vit komu í fyrsta umfari at hitta tann 76 ára gamla Hjálmar Hjálmarsson. Og tað vísti seg, at Hjálmar var beiggi konu Jógvan, Esther, og tá Jógvan Edvard búði á Bakkaþjörðinum, búðu tey øll í sama húsi. Tey vóru annars trý systkin. Afturat Hjalmar og Esther var systirin Brynhildur. Hjalmar var sera prátengarsamur, og hann vildi fegin greiða frá teirri tiðina, tá fóroyingar komu hagar.

Tað kann fyrst nevnast, at Hjalmar og Kristin Petursson, sum hefur fiskavirknið í bygdini, og sum er umrøtt í aðrar grein, eru trúmenningar.

Tosaðu fóroytskt og íslendskt hvort um annað

Í umrøddu húsum vóru tvær íbúður. Jógvan búði niðriundir, og Hjalmar uppiá. Men á sumri, tá fóroyingar komu, fluttu nógvir inn hagar út frá orðatakinum, at "har tað er hjartarum, er eisini húsarum". Tá vóru øll sum ein stór familja.

Hetta alt gjørði tað, at Hjalmar, eins og nógvir av hinum fólkunum í bygdini, kom at skilja fóroytskt. Hann dugdi eisini at tosa fóroytskt, um tað onkuntið hefur verið betri enn nú, sum hann segði. Um summaríð tosaðu tey eins nógvir fóroytskt sum íslendskt.

Hjalmar kendi og minnist til nógvar av fóroying-

unum. Hann minnst m.a. til, at Hans Jakku á Brúnni (y), í Fuglafirði kom til Íslands nýkonfirmeraður. Teir báðir vóru javngamlir og komu tí at vera nóg man.

Hjalmar mintist sera væl nógvar av hinum "gomlu" fóroyingunum, sum komu hagar ár um ár. Ein, sum hann minnist væl, var Eiðis-Hans Jakku úr Gøtu, pápi Jørgen Thomsen, sála, sum var tingmaður í nógv ár. Hans Jakku varð kallaður Tomsi av eftirnavninum. Men ikki minst so mintist hann Liggjas á Flóttinum, ella Flatti, sum teir nevndu hann. Og at hann nú sat saman við abbasyni hansara, sum ennta likist honum sera nógv, gjört sitt til, at prátio kom rættiligat ganga um hesar góðu gomlu dagarnar á Bakkaþjörðinum.

Annars komu menn úr nærum øllum oyggjum, mest úr Gøtu og Fuglafirði, men eisini úr Vágum, Skopum, og Lamba í nógv ár.

Allar stulkurnar fóru heim aftur Tað komu eisini "nögvar stulkur" úr Føroyum. Tær skipaðu fyrir kokking og tilíkum. Tær hava bert hugsað um nyttna, tær skuldu gera. T.v.s. einki mannfólkafjas, og tí fóru allar heim aftur.

Tað var ymist ár fyrir ár, hvussu nógvir fóroyingar vóru á Bakkaþjörðinum. Talið plagdi at liggja um 100 upp til 150 og onkuntið meira enn tað. Á sumri vóru ofta fleiri fóroyingar enn íslendingar í bygdini.

Fólkatalið var 140 tá og er veruliga nakað tað sama nú. Men munurin er, at nú er nógv færri í sveitinum á bón dagorðum. Hesi eru flutt inn til tey stórru plássini, so samlað fyrir ókið er fólkatalið minkað.

Hjálmar rør enn út. Hjálmar var ein av teamum íslendingunum, sum róðu út tá. Og hann rør enn við sínum 6 tonsbáti, sum eisini eitur "Hjálmar". Kvotan er 45 tons av tosiki og afturat hesum tað, sum hann kann fáa av hýsu og upsa. Hjálmar sigur, at toskurin er rak, og er hetta ein av orsókunum til, at prísurin er lágar. Hann er 1kr. 130 fyrir stórra toskin, ókrudur. Hesin verður seldur fyrir fastan pris. Restin fer á marknaðin á Vopnafjörðinum. Prísurin fyrir tann smærra toskin liggur um 60 íkr.

Annars er ikki so nógur fiskur nú, sum tað hefur verið áður. Spurningurin er, um orsókin kann vera tann, at sjógvurin er so nógv heitari nú, enn hann hefur verið.

Tað má sigast, at rættiliða fitt er gjort fyrir at varðveita búsetingina í Bakkaþjörði. Fyri einum 10 árum síðan fingu teir nýggja havn við einum stórum brimgarði, sum tað sæst á myndini.

Keypa inn í stórum Tá útroðarmennir vóru her í stórum tali, var einki vegasamband, og tí var at klára seg sum frægast. Nú kann koyrast um alt landið, sjálvt til Reykjavíkar. Hetta er einar 650 kilometerar. Tað er handil í bygdini. Hann verður rikin av handli á Vopnafjörðinum, "stórstóðnum" sunnanfyri. Men hann er eisini hóttur. Seinasta vetur var hann ennta afturlatin eina tíð. Tað er í Íslandi sum í Føroyum. Tey nógv koyra eina ferð um viku til Akureyri, heilar 268 kilometrar hvønn vegin, at keypa inn hjá Bonus, og tá verður keypt í stórum. At tað so verður farið í lokala handilin at keypa stoppinálina, sum varð gloymd á Akureyri, kann so eingin handil liva av. Í bygdini er eisini skúli og kirkja. Tað hefur verið flogvøllur, men hann er niðurlagd.

Vinnuliga virksemið í bygdini er saltfiskavirknið hjá Kristin. Nakrir bátar salta sjálvir sín fisk.

Fiskurin avgerandi Tað, sum tískil er avgerandi fyrir bygdina, er, hvussu nógur fiskur kann veiðast og virkast her. Og her er íslendska kvotaskipanin ein hóttan,

Her siggja vit Elias og Hjálmar í fjøruni á Bjargi, har fóroyingar plagdu at avreiða. Hetta var nakað uttanfyri sjálva bygdina. Á sumri var her lagdur ein plattur, so tað var meira pláss enn tað kann tykjast her. Men her, sum teir báðir standa, varð fiskurin blakaður upp og flaktur. Eftir at hann var flaktur, varð hann borin við leypi niðaná og saltaður. Í sjálvari fjøruni vóru bátarnir drignir niðan.

Hesin báturin er tað mest ítökiliga minnið um fóroyingatíðina. Í 1933 keypti Njáll henda bátin frá Sámali við Høglum úr Kollafirði. Báturin hefur havt sínar bestu dagar, men hann hefur tænt fyrir sitt breyð.

Hetta er gamla keypmannahúsið, sum stendur niðri við gomlu havnina á Bakkaþjörðinum. Hetta húsið hefur eisini sæð sínar bestu dagar.

og hon er ein skipan, sum Hjálmar heldur vera vitleysa. Teir siggja eisini, hvussu gongdin er hjá øðrum bygdasamfelögum, sum verða oydd, tí kvoturnar verða seldar til tey stóru plássini. Men enn hefur eydnast teimum á Bakkaþjörðinum at halda nokulunda tórn.

Komu í juni Hjálmar minnist, at fóroyingarnir byrjaðu at kom í juni, og teir fóru í heim í september. 10. september varð roknaður fyri at vera tann fasti heimferðardagurin.

Tað hann minnist, komu teir við "skutum". Fyrr komu teir við flutningskipi ella ferðamannaskipi. Men við fiskiskipum var tað bæði bílgari og lættari, tí tá komu teir beinleiðis. "Kyrjasteinur", tåverandi flaggskipið hjá fuglafirðingum, kom í nögv ár við fóroyingum, og teir komu so aftur eftir teimum 10. september, tá teir vóru lidnir við sildaveiðuna fyri árið.

Teir, sum høvdu árabátar, lótu teir vera eftir, meðan maskinbátarnir ofta vórðu tikni heim við. Men tað hendi eisini ofta, at fóroyingarnir seldu maskinbátarnar til íslend-

ingar um heystið, og teir komu so aftur næsta summar við nýggjum bátum.

Tískil vóru bert fóroyiskir maskinbátar á Bakkaþjörðinum, og onkur av teimum er har yviri enn, sum tað sæst á eini mynd.

Fóroyingarnir hildu altið frí sunnudag, og tað sama gjørdu flestu íslendingar. Tá slappaðu teir av, og teir fóru eisini í kirkju.

Tað var útroður til lands í nögvum bygdum á Eysturlandinum. Eisini t.d. á Vopnafjörðinum, sum er grannafjörður til Bakkaþjörðin. Hildið varð longst á Bakkaþjörðinum.

Fløttur átti sögulig rættindi. Men í 1944 hildu teir flestu upp, og beinleiðis orsókin fyri hesum var tann endaliga loysingin millum Ísland og Danmark, sum hendi hetta árið. Tá mistu vit okkara ríkisrættarligu rættindini í Íslandi. Men Fløttur og Zakaris Karl sluppu at halda fram. Hildið varð, at teir høvdu verið so nögv ár á Bakkaþjörðinum, at teir máttu eiga sögulig rættindi at halda fram. Fløttur helt á til 1949 saman við Zakaris Karl. Vanliga 4-5 á sama báti,

seinni vóru teir 2.

Tað var bert Gunnlaugsson, sum keypti fisk. Men fóroyingarnir saltadu fiskin og töku hann heim við, um tað loysti seg. Teir høvdu ennta salt við sær. Men tað er óneyðugt at siga, at hetta var nögy strævnari.

Vanlukkur

Vit hava umrøtt fyrr, at vit vita um eina deyðsvanlukku á Bakkaþjörðinum. Tað var tá pápi Miú á Stóðini í Gøtu umkomst har, sama árið Mia varð fødd, og hetta var í 1905. Hjálmar hefur hoyrt um hesa vanlukkuna. Hann minnist, at mennin funnist ikki aftur. Teir vóru 2 mans á bát. Seinni rak báturin á land í Borgarfirði sunnanfyri Bakkaþjörðin.

Hjálmar hevði eisini hoyrt um vanlukkuna við "Riddaranum", sum jú hendi beint yvirum fjørðinum hjá teimum. Her er heiltstatt at sigla. Hann visti eisini at siga, at víkin, har báturin holvdist, kallaðist Borgarvík. Annars vóru "Riddarin" og aðrar sluppir og keyptu fisk Bakkaþjörðinum undir krínum og sigldu síðan til Bretlands at selja lastina.

Bakkafjörður, ein bygd ið yvirlivir. Tað verður ikki mett, at Bakkafjörðurin er við at doygga út, hóast hon er sera lítil eftir íslendskum viðurskiftum. Her eru nögv ung, og tað er heilt fitt av børnum, so tað ræður um at fáa hesi at stóðast. Men, sum teir siga, alt valdast fiskin!

Tað nærmasta storri pláss er Vopnafjörður sunnanfyri við 800 ibúgvum. Bakkafjörðurin hefur nöga samvinnu við Vopnafjörðin, men er enn ein sjálvstøðug kommuná.

Hesi öll hava meira og minni Fóroyar í hjortunum: Elias, Njáll, Guðrun, Hjálmar.

Men roknað verður við, at bygdirnar verða ein kommuna innan fá ár. Her verður sama gongd sum í Fóroyum.

Hospitalið fyri økið er á Akureyri, meðan vanlig læknahjálp fæst á Vopnafjörðinum. Læknini kemur eina ferð um vikuna og hefur viðtalur.

Í dag er tað 30-40 minuttir at koyra til Vopnafjörðin, men soleiðis var tað ikki fyrr. Farleiðin hagar var vanliga við báti og tók 3 tímar hvønn vegin. Tað kundu vera nögy örindi, sum máttu gerast á Vopnafjörðinum. M.a. var eingin smiðja á Bakkaþjörðinum, so í smiðjuørindum mátti farast á Vopnafjörðin.

Tá var læknin í Tórhófn, sum er norðanfyri. Hetta kundi eisini vera stríggjóð. Farast mátti við báti til Gunólfsvík og so til gongu. Ella mátti farast við hesti, og tað tók fleiri tímar.

Tað var eftir 1950, at teir fingu akfarsvegasamband. Men telefonin kom heilt tiðliga, nevniliða í 1906 eins og í Fóroyum. Tey fingu ravmagn við lokalum diesilverki í 1962, og tey komu uppí ravmagnslandslinjuna í 1970. Her skal eisini sigast, at nögv húesarhald – og ikki minst bónadarðar – høvdu egið elverk.

Her var tað soleiðis, eins og í Fóroyum, at öll húesarhald høvdu kúgv og nakrar fáar seyðir. Til brenni var tað fyrst torv og síðan kol. Men kolið varð skjótt avloyst av koks. Hetta strekti nögv longur, og koxsið helt glóðini alla náttina, so tað var ikki neyðugt at kyka hvønn morgun.

Njáll

Hjálmar visti okkum runt at siggja tey støð, sum kundu setast í samband við fóroyingar, m.a. har teir høvdu lagt at landi og uppskipað og virkað fiskin. Húsini, har fóroyingar búðu, eru öll burtur.

Men fyrst ringdi hann

Hetta er báturin hjá Hjálmar, sum eitur eins og hann sjálvur. Og Hjálmar er framvegis virkin á sjónum.

til Njáll Halldórsson, sum í 1933 hevði keypt bátin hjá kollfirðinginum Sámal við Höglum. Báturin var tá 2 ára gamal. Tað var sum at hoyra kenningar, tá hann greiddi frá, at her vóru tveir fóroyingar, "og Flatti var abbi annan teirra". At siggja bátin var eingin trupulleiki og seinni fóru vit inn at heilsa uppá Njáll og konuna Guðruna Arnadóttir.

Og her var hjartaligheitin ikki minni. Tey tosaðu um gamlar götumenn, sum um tað var heima í Fóroyum. Tey høvdu einaferð havt vitjan av Jørgen Thomsen. Pápi hansara, Eiðis Hans Jakku, var jú sera kendur her. Tá høvdu tey býtt um myndir. Jørgen hevði fingið myndir av fóroyingum á Bakkaþjörðinum, og afturfyri høvdu tey fingið myndir av allari familjuni hjá Eiðis Hans Jakku. Kona hansara, Sára, var annars systir Fløtt. Fóroyingarnar vóru vissuliga væl lýddir. Og sum Guðrun segði: "Tað var tómligt á heysti, tá fóroyingarnir fóru!"

Vit á FF-blaðnum fegnast eisini um, at vit hava kunnað verið við til at seta hesa søgu á blað, áðrenn tað er ovseint.

Annars hefur Njáll eisini altið fiskað og hefur

Hesa myndina hava vit lánt frá Hjálmar. Hesir hava eina frílotu hug til at beistast.

Longst til högru er tað Andreas Eliassen, úr Fuglafirði. Myndin er helst tikan fyri kriggið.

Kann givin tilsgøn takast aftur?

Tað er nóg skrivað og sagt um "Jógvan S" mál-ið, men tað er eingin viðgerð farin fram um tað lögfrøðisliga í hesum máli. Og tað serstakliga av teimum rættindum, sum borgarar eiga í viðurskiftum millum borgara og almennan myndugleika.

Vit endurgeva aðra-staðni upprit hjá Halgir W. Poulsen um hendan spurning, og hann metir mannagongdina í mál-inum at vera sera ivasama.

Tað ófraettakenda í teirri avgerð, sum er tikan av landsstýrismanninum, er, at avgerðin ikki er grundað á lögfrøði. Hon er grundað á eina politiska hóttan um at verða koyrdur frá, um hann ikki makkar rætt. Tað er óneyðugt at siga, at hetta er í strið við alt, sum eitur rættartrygd. Hinvegin er tað í samsvar við tað rættarfatan, sum má sigast at vera almennur politikkur í Føroyum, stuðlað av öllum flokkum, har lögfrøði og politikkur verður blandað saman á ein slíkan hátt, at ein ikki skal vita, hvat ið er hvat.

Hetta er eisini í strið við fordømi í landsstýrinum um eitt líknandi mál.

Í 1994 varð samtykt ein lög, sum gav landsstýrinum heimild at geva ymsum bólkum av skipum ílögstuðul. Landsstýrið hevði gjort eina samtykt um, hvørji skip skuldu fáa, og hvørji ikki skuldu fáa. Nøkur av skipunum í hesum seinha bólkinum fingu kortini – orsakað av einum mistaki í umsitingini – bræv um, at tey skuldu fáa stuðul við heimild í hesi lögini. Tá mistakið var staðfest, fingu hesi skip eitt

nýtt bræv um, at skipini kortini ikki fingu stuðul, og merkti hetta, at stuðulin var afturtikin.

Hetta reisti so spurningin, um tað veruliga kundi bera til, at borgarar, sum vóru ósekir í hesum mistaki hjá umsitingini, nú skuldi missa rættindi, sum teir høvdu fingið bræv uppá. Hetta var í strið við tað rættarfatan, sum ein vanligur borgari mátti hava. Men lögfrøðingar í landsstýrinum tvíhildu um, at hetta var í lagi lögfrøðisliga.

Ein landsstýrismáður fór tá at kanna mál-ið, m.a. við at spryja seg fyri hjá advokatum í býnum, sum hann hevði álit á. Hetta var ikki væl upptikið í landsstýrinum.

Men landsstýrismáðurin var sannfördur um, at her ruggaði ikki rætt, og at hetta mál skuldi hava eina avkláring. Aftaná boksing aftur og fram endaði tað við, at hann fekk viðhald í landsstýrinum, og skipini fingu tað sormd, sum teimum var játtáð. Men sum teimum ikki var ætlað!

Hervið var staðfest politiskt, at ein tilsgøn frá landsstýrinum ella almennum myndugleika var bindandi, sjálv um hon var grundað á eina misskiljing. Skuldi nakar sviða fyri hesum, so mátti tað vera tann, sum hevði gjort mistak-ið.

Framferðin í hesum mál er tiskil eitt beinleiðis afturstig í rættartrygdini hjá borgaranum, og sigur hetta nakað um, hvussu fráboðanin í heilum seks lögmanstøðum um rættartrygd skal skiljast.

Hon nýtist ikki at vera so

STÓR

Nei, lýsingin nýtist ikki at vera so stór fyri at síggjast - og tá kostar hon heldur ikki so nóg.

Gerið eina lýsingaravtalum við FF-blaðið og sparið 50%

Telefon: 31 15 69
 ff-blad@post.olivant.fo

Ein stríðsmaður fyri fiskimenn farin:

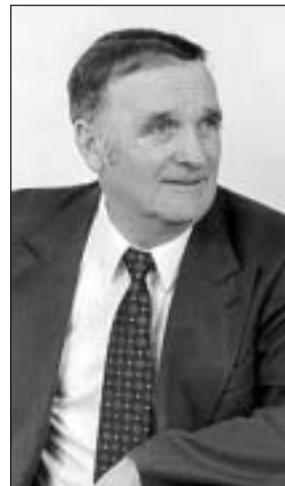
Til minnis um Johan Olsen

Tann 18. august andaðist Johan Olsen úr Rituvík, og er tað nakar, sum hevur uppiborið nøkur orð í blaðnum hjá fiskimennum, so er tað Johan. Ti hava fiskimenn átt nakran sannan vin, so er tað hann. Heilt síðan, eg sjálvur fór til skips, og til nærum endan komu okkara vegir at krossast. Havi altið havt sera stóra virðing fyri Johan, og eg haldi meg tora at siga, at virðingin gekk báðar vegir. Hetta nýtti Johan fleiri høvi til at bera fram alment, og skal hann hava takk fyri tað.

Johan var føddur 4. oktober 1922 í Rituvík. Foreldrini vóru Elias Frederik Olsen úr Rituvík og Elken Davidsen av Nesi. Tey bæði fingu 11 børn. Nú Johan er farin, eru Lena, Sára og Elina eftir á lívi av systjunum.

Sum ungur fór Johan til sjós. Leiðin gekk til Íslands. Tað var eisini har uppi, at Johan um tjúgu-árs aldur var fyri teirri vanlagnu at missa høgra arm. Hetta gjordi tað sjálvsagt ómöguligt at halda áfram á sjónum. Men hann arbieddi í staðin á landi, og vit, sum kendu Johan, máttu undrást yvir, hvussu væl hann kundi arbeida, hóast hann bert hevði ein arm. Hetta sást ikki minst uppi í Reykjavík, tá hann arbieddi við sjómansheimið. Síaggi hann í andanum, hvussu hann klintraðist uppi á takinum við málingspann, og hann klárði seg eins væl og onnur við fullum førleika.

Eitt skifti gjordist Johan handilsmaður í Rituvík. Hann giftist 19. januar 1951 við Amy, sum var

Johan.

ættað av Nesi. Børn teirra eru Erland, Oda, Elkin og Helgi.

Gjordist sjómanstrúboðari Johan fór á bíbliuskúla í Noregi, og í 1960 gjordist hann sjómanstrúboðari. Og hetta arbeidið gjordi, at tað eru hundraðir og túsin dir av fiski- og sjómannum, sum kendu Johan.

Sum fiskimáður kendi eg hann eisini frá teirri tíðini, og minnist eg, hvussu hjálpsamur Johan var. Tað kundi jú vera nóg órindini, sum ein sjómaður hevur at gera, tá hann kemur í havn, og har tað kann koma væl við at fá hjálp. Men her var Johan altið tókur at rætta eina hond.

Stóra avrikið:
 Sjómansheimið
 í Reykjavík

Tað er serliga fyri sítt virksemi í Íslandi, at Johan verður mintur. Í nógvar var hann fyristøðumaður á feroysku sjómansstovuni á havnini í Reykjavík. Her kundu fiskimenn koma inn á góðið at "slappa av" og fáa sær ein

drekkamunn. Men Johan kom skjótt eftir, at tað var tørvur á einum veruligum feroyskum sjómansheimi í Reykjavík, har tað lutvist kundi gevast ein betri tænasta, og lutvist kundi bera til at búgva hjá sjómannum og feroyingum annars.

Í fyrsta umfari fekk Johan útvegað eitt grundstykki, sum lá væl fyri. Siðan var at útvega pening til bygging av húsinum. Umstøðurnar broyttust tó, ti tað gjordust færri feroyingar, sum komu til Íslands, og hetta minkaði um áhugan at stuðla ætlanini. Men Johan trúði alla tiðina, sum ein av teimum fáu, uppá, at sjómansheimi skuldi byggjast. So hann fór í gongd at útvega pening. Hetta gjordi hann m.a. við at selja lutaseðlar bæði í Føroyum og Íslandi. Hóast trúgvinn til ætlanina var litil, so bar ikki til at koyra Johan út aftur uttan at keypa! So við og við fekst so mikið av peningi, at byrjast kundi at byggja. Nogv hjálp fekst eisini frá sjálvbodnari arbeidssmegi.

Ein dag í 1991 stóð húsið klárt og kundi innvígast. Hetta var ein stórus dagur hjá Johan! Og eftirtíðin hevur eisini víst, at Johan var á rættari leið. Tørvurin og nyttan av sjómansheiminum hevur verið ovurstórt.

Men Johan slepti ikki endanum fyri tað. Hann helt áfram at koma til Íslands og at gera sítt arbeidið bæði á tí tímiliða og tí andaliga økinum. Hann var altið tann sami, positivi, fitti og sáttligi, sum altið var við ti góða orðinum.

Ikki at gloyma Amy! Johan var við í nógum andaligum virksemi. Hann var limur byggiráðnum fyri Rituvíkar kirkju frá 1950-1955 í síðan í kirkjuráðnum frá 1955 og til 2000. Hetta gevur tilsamans 50 ár, og sigur nakað um trúfestið hjá Johan. Han sat í stýrinum fyri Rituvíkar missiónshúsi í nógvar ár og var eisini í stýrinum fyri Runavíkar Sjómansheimi. Eisini var Johan við til at seta sjómanskvinnuringar á stovn.

Tað hevur verið sagt fyrr her í blaðnum, og tað skal endurtakast enn einaferð. Okkara siglandi fólk hevur so ómetaliga nögvt at takka sjómansmissiónini, og harvið monnum sum Johan, fyri. Vælvildin móti okkara siglandi fólk kann skifta eftir umstøðunum í samfelagnum. Men í "missiónini", og her eru öll íroknad, hava vit ein stóran bólk av kvínum og monnum, sum bakka sjófólkid upp uttan mun til, hvat onnur annars halda.

Tað er óneyðugt at siga, at uttan eina konu, sum bakkaði upp, alt hon kundi, hevði Johan ikki kunnað gjort sitt arbeidi. Tí vita vit, at Amy hevur verið fortreytin fyri öllum virkseminum hjá honum. Ikki bert vegna tað praktiska arbeidið, sum ein kona skal til fyri at fá gjort. Men eisini vegna tann moralska stuðul, sum Amy hevur verið fyri Johan. Hon hevur altið verið tann stillföra, sum við sínun lyndi hevur gjort arbeidið hjá Johan yvirkomiligt.

Nú var heilsan farin. Eg fekk heilsað uppá hann fyri kortum á Ellisheiminum í Runavík, og gjordist hetta seinastu ferð, vit hittust.

Ærað veri minnið um Johan. Vegna alt okkara siglandi fólk vilja vit takka Amy og Johan fyri alt tað, sum tit hava verið fyri teir og okkum.

Oli Jacobsen

Sjómansheimið í Reykjavík stendur sum ein minnisvarði eftir Johan.

Minningarhald

Í samband við minningarhaldið á Seyðisfirði helt Heðin Samuelsen hesa røðu í kirkjuni vegna tey awarðandi.

Eg eiti Heðin Samuelsen og eri sonur Súsannu Sofiu Samuelsen – vanliga nevnd Fía – og sum var dóttir skiparan á Riddaranum, Mortan Nielsen úr Sumba. Familjuna vegna vil eg hjartaliga takka teimum, sum hjálpit hava til at fáa hesa ferð í lag. Óli Jacobsen, formaður í Føroya Fiskimannafelag – og sum er við her í dag, – hevur verið ein stór og iðin hjálp at finna fram í Íslandi fólk, sum høvdum hoyrt um og kundu siga frá um hesa bátsvanlukku.

Við okkum í dag er eisini Julia Imsland, sum er abbadóttir tann bóndan, Jón Jónasson, sum fann tann einasta, sum yvirlivdi vanlukkuna – nevniliða Petur Nielsen (Petur í Lopra), og sum kundi siga okkum frá, hvussu hesir menn – allir í bestu árum – upplivdu teirra síðstu lótu her á fold.

Pápi Juliu, sum var føddur á Fagranesi í 1914 og sostatt stórur smádrongur, tá vanlukkan hendi, doyði so stutt sum fyri 2 mánaðum síðani, og vilja vit tí eisini hava hann í huga eina slíka lótu.

Teimum her í kirkjuni, prestinum Cecil Haraldsson og hjáparfólk, sum hava játtæð og fingið

Heðin Samuelsen.

hetta minningarhald í lag, takkar familjan hjartaliga.

Tó at hendan bátsvanlukkan hendi 12 ár fyri eg var føddur – næstan uppá dagin – eg eri føddur 23. og vanlukkan hendi 25 september, so var hon á ongan hátt gloymd heima hjá okkum, og beri eg kenslu av longu við móðurmjólkini at hava fingið frásagnir í samband við ólukkuna og øll árin, líka til móðir míni doyði í 1972. Hetta var ein hending, sum merkti hana alt lívið. Hon kostaði pápanum, beiggjanum, pápa-beiggjanum og fleiri av hennara javnaldrum og vinum í Suðuroy og Sumba lívið. Hon var tá

Vónandi – og tað ivist eg ikki í – renna onnur ljósari minnir í hugan, tá vit heimafturkomin hugsa um hesi nøvn. Eg veit, at hesar gravir ella henda grøv – mær er sagt at allir fóru í eina grøv –, sum vit nú vitja, eru högt virdar á Seyðisfirði. Og hava verið líka sum eitt bindilið millum føroyingar og íslendingar her á Eysturlandinum, tá almennar vitjanir hava verið her á staðnum. Tær liggja tí eisini sum eitt minni um teir hundrætals føroyingar, sum í sínum arbeidi at vinna dagligt breyð til tey har heima, sjólótust og ongantid náddu heimaftur undan Íslandi, vilja vit ogna eina slíka lótu sum hesa.

17 ára gomul og átti 2 yngri brøður, sum hon nú skuldi taka sær av einsamøll. Mamman var deyd fyri fleiri árum síðani.

Stoð sum Langanes, Finnafjørður, Fagranes og Seyðisfjørður, sum vit nú á fyrra sinni vitja, eru nøvn, sum ofta vórðu nevnd í okkara heimi sum børn og tilkomin, og altið hekk ein døpur glæma við hesi stoð. Tey mintu okkum á hesa sváru vanlukku, sum so sárt hevði rakt skyldfólk og vinfólk úr Suðuroy, og tað einamest úr Sumba, har 6 av druknaðu monnum unum vóru frá.

Vónandi – og tað ivist eg ikki í – renna onnur ljósari minnir í hugan, tá vit heimafturkomin hugsa um hesi nøvn. Eg veit, at hesar gravir ella henda grøv – mær er sagt at allir fóru í eina grøv –, sum vit nú vitja, eru högt virdar á Seyðisfirði. Og hava verið líka sum eitt bindilið millum føroyingar og íslendingar her á Eysturlandinum, tá almennar vitjanir hava verið her á staðnum. Tær liggja tí eisini sum eitt minni um teir hundrætals føroyingar, sum í sínum arbeidi at vinna dagligt breyð til tey har heima, sjólótust og ongantid náddu heimaftur undan Íslandi, vilja vit ogna eina slíka lótu sum hesa.

Takk fyri!

Fiskimálaráðið
Fiskiveiðieftirlitið

Ófulltikin dekkari til Fiskiveiðieftirlitið

Eitt starv sum ófulltikin dekkari verður hervið lýst leyst, at seta skjótast gjørligt.

Ert tú ung/ungur, og hevur hug til arbeidið umborð á skipi, er hetta ein góður möguleiki. Starvstíðin sum ófulltikin dekkari telur á sama hátt sum starvstíð við handilsskipum

Arbeidið umfatar at ganga vakt, og annars vanligt deksarbeidi.

Førleikakrøv:

- Heilsuváttan fyri sjófólk (utan avmarkingar og er skikkadur til kagtænastu)
- Trygdarskeið (Fyrimumur men ikki krav)

Setanartreytir og løn eru sambært sáttmála millum Fíggjámlaráðið og Starvsmannafelagið. Setanarekið er Fiskimálaráðið og stovnar undir tí. Tænastustaðurin er í løtunni Fiskiveiðieftirlitið, Vaktar og Bjargingartænastan. Setanin er avmarkað til tvey ár.

Skrivilgar umsóknir, saman við avriti av prógvum og möguligum viðmælum, skulu vera Fiskiveiðieftirlitinum í hendi í seinasta lagi 01. september 2003 kl. 1200.

Umsóknir skulu sendast til:

Fiskimálaráðið

Att.: Fiskiveiðieftirlitið
Postsmoga 347
110 Tórshavn

Nærri upplýsingar um starvið kunnu fáast við at venda sær til Fiskiveiðieftirlitið, tlf. 35 30 30 og tosa við Jóannes Heimustovu, samskipara.

BAADER®

Vit hava eykalutir á goymslu og útvega teir, vit ikki hava.

Pf. Petur Larsen

Tlf: 44 41 74
Fax: 44 42 85

Vit gera allar vanligar bilumvælingar sera bíliga - so sum:

Oljuskift, motorjusteringar

Umvæla bremsir,
koplinger v.m.

For- og bakhjólsleiðir
og akslar

Og so hava vit tey vælumtóku "TYFOON"
dekkini, sum vit skifta

Sp/f Úrvalsbilar
FO-530 Fuglafjørður
Tlf. 444943 · 281943 · 217704

www.fiskimannafelag.fo

AGN

**sild
kúfiskur
makrelur
høgguslokkur**

hava dagligt samband um alt landið

P/F KAMBUR

**STRENDUR · telefon: 447720
ella 448095 · fax: 448744**

SENT VERÐUR VIÐ STRANDFERDSLUNI

Ódnin 20. september 1900

Sum framhald av frásøgnini, vit hava havt um ódnina í 1900, endurprenta vit
frásøgn, sum Erling Poulsen hefur havt um hetta illveðrið.

Ár 1900 var eitt ræðuligt ódnarveður um heystið, nevnilla tann 20. september. Abbi míni var við skipi, ið varstatt millum Ísland og Føroyar í hesari ódnini, og eg hoyrdi hann so mangan taká soleiðis til orðanna, at tað kundi gera tað sama, hvørja árstíð tað var, vår ella heyst, summar ella vetur, verri veður enn tá var kundi ikki blíva aftur.

Royndin Fríða
Í hesum ódnarveðrinum fóru tvey skip á land á Seyðisfjørð og blívu givin upp sum vrak. Annað av hesum skipum var "Royndin Fríða" af Tvøroyri.

Hon var dagin fyri komin inn á Seyðisfjørð, og hvødu teir lagt hana fyri akker inni í Øld við sunnara landið, stutt uttanfyri krambúðina hjá Watne. Skipari var Dánjal Johan Jespersen, úr Hovi, vanliga nenvdur Hovs Dánjal. Veðrið var gott tá, men um 4-tíðina morgunin eftir kom hann við gláðustroki av útsynningi. Teir lótu tá hitt akkerið falla og stungu báðar keturnar á tamb. Um 8-tíðina gekk hann eitt sindur meira vesturá við meira jøvnum vind, men hann vaks vindin í hvørjum, og um middagsleitið stóðu hav og himmal í einum roki, og eingin umborð hevdi verið í slikum veðri ádur.

At enda fór skipið at dríva spakuliga fyri báðum akkerunum, og einki var at gera uttan at lata tað dríva. Uppi høvdur teir fokkuna við tveimum repum og mesanin við trimum repum í, men teir fingu ikki brúkt seglini.

Um 5-tíðina fór "Royndin Fríða" á land á Vesturdalosyrini og legði seg á liðina einar 20-30 favnar úr landi. Hóast væl var av brimi, fóru teir í bátin, men tá ið allir trettan menninir voru komnir niður í hann og skuldu skjóta frá, fingu teir eitt brot, sum hvøldi bátin. Skiparin og Erik Lávus Johannessen frá Gjógv sjólótust tá, meðan brotið skolaði hinár upp á land.

Manningin á "Royndini Fríðu" henderan túrin, umframt hesar báðar ádurnevndu menn, voru hesir: Petur Juel Danielsen í Ungagarði, bestimaður,

Erling Poulsen.

Tvøroyri, Tummas Johan Ludvig, Niels Christian Holm, Jónán Jákup Ludvig, Jens Ferdinand Andreasen og Carl Fredrik Berg, allir úr Hvalba, Sámal Magnussen og Sofus Olsen úr Froðba, Dánjal Jacob Michelsen úr Vági, Hans Pauli Debes frá Gjógv og Mortan Mørk úr Sandvík, sum var kokkur. Hovs Dánjal, ið var búsitandi á Tvøroyri, var ógiftur.

Fearless

Hitt skipið var "Fearless", og var tað eisini av Tvøroyri. Mortan í Sandi keypti hana úr Grimsby í 1895 saman við soninum Jóhanesi og Jákupi Peder Michelsen. Mortan í Sandi fórði hana til Føroya, hóast hann ikki var skipara-lærdur tá, og fórði hana hetta árið til fiskiskap, men so tók sonurin, Jóhanes, við og fórði "Fearless", til hon fórst í ódnarveðrinum á Seyðisfjørði 20. september. Jóhanes

hjá Mortani, sum hann vanliga var nevndur, vandist til skips hjá pápa-beiggjanum, Debes við Silánnu, umborð á "Don" og "Immanuel".

Teir voru komnir 18. september inn á Seyðisfjørð eftir agni. Teir lögdu skipið út fyri Vesturdalsøyruni, men kvøldið eftir fluttu teir tað inn um Oyruna, har skipið skuldi liggja betri. Sum longu greitt frá her frammanfyri undir "Royndini Fríðu", fór veðrið at versna um morgunin tann 20. september og versnaði í hvørjum, til himmal og hav stóðu í einum roki. Verri veðri visti eingin frá at siga.

Umborð á "Fearless" royndu teir at gera tað, ið gerast kundi, fyri at skipið ikki skuldu fara á land, men kortini fór hon at dríva, og um 5-tíðina seinnapartin fór hon á land á Vesturdalosyruni. Skipsráð varð hildið, og gjørdu teir av, at 6 mans skuldu fara í land við bátinum, og skuldu so tveir mans hála bátin út aftur til skipið eftir einum trossa, sum teir skuldu hava inn á land við sær. Menninir komu í øllum góðum inn á land, men báturin kom ikki út aftur til skipið, sum ætlanin var – helst av tí, at brimið var so nóg.

Skiparin, Jóhanes hjá Mortani, bant tá eina bjargningarboyu á seg, og hevdi eisini eina línu á sær og lesti seg so eftir trossanum inn á land.

Hetta varð hildið at vera eitt bragd og komin inn á land, loysti hann boyuna av sær, bant hana í línuna, sum so varð drígin umborð aftur. Teir menninir, ið enn voru umborð á "Fearless", vórðu so stjórðir í land.

Dagin eftir, tá ið hann hevdi makað veðrið, sluppu teir umborð á "Fearless", men tá stóð nógvar sjógvur í henni. Teir fingu tó bjargaðnakad av fiskinum í lastini, nøkrum livrafotum og klæðum hjá manningini. Men skipið var so illa farið, at tað varð givið upp sum vrak. Hendan túrin var Mortan í Sandi við, og hann setti seg í móti, at teir fóru í bátin, og hendi tí kanska eingin mannskaði.

Manningin hjá Jóhanes hjá Mortani henderan túrin var Poul Debes í Stovu, ið var bestimaður, sum ádur nevnt faðir skiparan, Mortan í Sandi, og Hanus Hansen, úr Dalí, allir búsitandi á Tvøroyri, Hans Reinhold Hansen og Jógvan Sedus Hansen, báðir úr Leirvík, Tummas Petur Thomsen úr Skúvoy, Óli Sofus Olsen, Óli Martin Olsen og Óli Chr. Olsen úr Trongisvági, Niels Antonius Smith úr Hovi, Dánjal Olsen og Tummas Pauli Winther úr Vági og Tummas Pauli Jensen úr Hvalba.

Manningin slapp heim til Føroya við skonnartini "Falkinum" hjá Mortensen.

Aðrar sluppir voru eisini inni á Seyðisfjørðinum henda ódnardagin. Á "Energy" kappaðu teir mastrarnar, so hon varð liggandi. Skipari á henni var Mortan Luid – Mortan í Meileti – ættaður úr Hovi, men búsitandi á Tvøroyri.

Jóhanes Lambá, skipari úr Havn, var eisini staddur á Seyðisfjørðinum henderan dagin við "Streymoynni", og hann bjargaði skipinum frá at fara á land við at seta segl og halda út av fjørðinum. Fyri hetta bragdið fekk hann eina heiðursgávu við innskrift á frá tryggingsini.

Viking

Tá ið so ringt veður var inni á Seyðisfjørðinum, kann ein og hvør skilja, at tað mundi vera nógvar ferðir verri úti á víðum havi, og at tey skip, ið har voru, voru sera illa fyri, ja, summi av teimum beinleiðis í havesneyð, og skal eg nú greiða frá nøkrum av teimum.

Norðan fyri Langanes lá "Viking", og skipari á henni var Lávus á Høvda. Hann var útsynningur sunnan í ættini, men ikki ringur sjógvur til tað. Um kvøldið gekk hann upp í útnyrðing við somu vindmegi, og havið østist upp. Teir fingu tá ein øðiligan sjógv, ið legði skipið skerflatt. Barlastagrótið slongdist upp úr kjølinum, salt og fiskur tveittust upp undir dekkið og yvir í leborð, og allar stúttturnar í lastini kvettust av. Til alla eydnu skraðnaði stórgliði í tveimum stóðum, so at sjógvur setti úr, og skipið reistist aftur. Báðir bátarnir fóru í sor, fiskakassín stóð eftir. Annars var alt sópað av dekkinum. Snorini, ið hingu á vaðbeininum í gulborð voru øll burtur uttan eitt, og vaðbeinini voru kvett av. Eitt barlastajarn, sum hevdi ligið í einari sildatunnu í forlastini, og ein sjóstivli, sum hevdi ligið í lugarinum, og ringar av kabyssini funnu teir millum fiskin og saltið í afturlastini.

Maðurin, ið hevdi staðið til útkikk i kahútskappanum, varð standandi, til brotið fjarði av, fyri ikki at so nógvar sjógvur skuldi sleppa niður, men

dekkið lak illa um kapparnar. Teir seglstumparnar, ið voru eftir, lótu teir hanga, og loraðu teir segl ið eitt sindur niður, men av tí at óklárt var í erva, mátti onkur upp at greiða pikkfallið.

Maður varð so bundin til róðurs og roynt varð at taka skipið undan, tá ið lögir voru og so at lensa við henni. Teir flestu av manningini fóru í lastina at stakka fiskin um aftur. Teir fingu okkurt nosið eftir tað, men tá ið veðrið batnaði dagan eftir, eyndadist tað teimum at fáa sligð eitt nýtt stórglið undir. Teir settu so kós eftir Føroyum og komu á Trongisvág í øllum góðum.

Vágbingur

"Vágbingur" var eisini eitt av teimum skipunum, ið kom undir ódnarveðrið. Teir høvdur fiskað um Langanesleiðina og fóru at sigla heim tann 19. september. Tá ið teir dagin eftir voru komnir áraka Seyðisfjørðin, bar óveðrið við teir. Tað fyrsta, ið hendi, var, at stórglið skraðnaði, og bundu teir tað til fast. Teir royndu so við stakfokkuni at halda skipinum uppi, men tað fall kortini av og lá tvørs í sjónum og fór sum ein fjoður undan storminum. Teir fingu fleiri stórar sjógvvar, ein knústi bátin og ein annar lyfti skann-dekkið uppav frá bognum í stýriborð og nakað aftur eftir, so skipið fór at leka illa. Teir tóku hana so undan og fóru at lensa eftir Føroyum við henni.

"Trongisvingurin" var eisini staddur um Langanesleiðina, tá ið ódnarveðrið brast á. Teir fingu ein øðiligan sjógv, ið tók mesta partin av skansklaðninginum og gjørdi annan skaða. Skipari var Dánjal á Rananum.

"William Cloves" var eisini stødd millum londini, og hon misti tveir mans, Johan Mikal Jensen úr Hvalba og Jógvan Poulsen úr Elduvík. Skipari var Skála Magnus.

Men eisini onnur skip voru millum londini í hesari ódnini, nøkur av teimum lógu bakk, meðan onnur komu undir tað, ið sjómenn rópa fyri neyðlensing, fáa ikki lagt bakk,

Seyðisfjørður, har føroyskar sluppir rættliga voru í andglettinumi í umrødda ódnarveðri.

"Jóhanna" reið stormin av í 1900, og tað hevur hon gjort til henda dag.

men mugu sigla undan veðrinum alla tíðina.

Norðstjörnan
Eitt av teimum skipunum var "Norðstjörnan" av Tvøroyri. Hon sigldi alla tíðina, og til róðurs stóð Palli oman Garðs í Øravík, og var hann ikki avloystur í 18 timar. Hann fekk onkuntið ein kaffimunn og ein sukurmola rættan upp gjøgnum kappan. Skiparin, Hans Debes, kravdi, at so skuldi vera, tí Palli var tikan úr leiki sum róðursmaður í ringum likindum. Tað hevur ikki verið gamansleikur at staðið til róðurs í slíkari ódn og halda skipinum undan veðrinum. Teir komu tibetur í øllum góðum á Trongisvágsfjørð.

Tvær slupper úr Vági voru eisini noyddar at neyðlensa í hesari ódnini, og tær voru "Johanna" og, sum framanfyri nevnt, "Vágbingur". Tummas við Kráir fördi "Johannu", og skiftust hann og systkinabarn hansara, Mortan við Misa, ið var bestimaður og ein skilamaður á sjónum, um at stýra. Á "Vágbinginum" var tað skiparin, Jógván í Toftum, og beiggi hansara, Kali í Toftum, ið var bestimaður, sum skiftust um róðurtørnini.

Hann var skilagóður sjómaður og sigldi javnan sum bestimaður við bróður.

urinum Jógvani. Tá ið liturin á luftini var ljótur, og tað sá út til at blíva illveður, skuldi Kali taka soleiðis til orðanna: Skitin luft, skitin luft.

Báðar sluppernar komu tibetur í øllum góðum á Vág.

Cykhone
Tann triðja sluppin úr Vági, ið var millum londini í hesum ódnarveðrinum, var "Cyclone", og hon lá bakk. Um midnáttina fingu teir ein óðiligan sjógv, ið fór avstað við fokkuni og gjørdi annan skaða á dekkinum. Teir gjørdu eina aðra fokku klára, men fingu ikki slig ið hana undir, meðan myrkt var. Í lýsingini fingu teir aftur ein stóran sjógv, og eg hoyrdi ein av teimum, ið við var, taka soleiðis til, at tað var sum um alt Gjógvafjall kom oman yvir hana. Teir biðaðu so, til tað fjarði av aftur, og fór so ein maður við lissu um miðjuna á dekkið og við sleggju knúsa nökur livrafot, so sjógvurin kundi slætna eitt sindur, og teir kundu sleppa á dekkið og fáa sligið segl undir aftur.

Onkur av teimum, ið var fyrsta árið til skips, helt, at teir fóru at ganga burtur. "O, nei, einki fara vit at ganga burtur", segði bestimaðurin, ið altið royndi at ugga, tá ið ringast stóð til. Hann segði seinni, at júst tá var sjógvurin so ringur, at hann roknaði ikki við, at teir fóru at fáa fast undir fótin aftur, men soleiðis voru teir gomlu, ansaðu væl eftir ikki at loypa skelk á teir ungu, ið voru á blotnum í slíkari ódn.

Eisini "Cyclone" kom á Vág í øllum góðum.

Alt hetta, ið her er greitt frá, er ein farin tíð, ið ongantíð kemur aftur, og tað hevur givið okkum eina hóming av, hvussu sjógoðar sluppernar voru. Tær fóru mangar ringar ferðir millum lond.

Hesar frágreiðingar um ringar sjóferðir siga okkum frá, hvørjir sjógarpar fedrar okkara voru. Óræddir og ráðagóðir hvussu ið visti við.

Nú eru bert tvær av sluppernum eftir á floti. Tær eru "Jóhanna" og "Westward Ho", sum eru gjørðar í stand, og ætlanin við at varveita tær er óivad hon, at okkara og komandi ættarlið skulu hava kunnleika um tey skip, ið fedrarnir baldust á og lögdu grundarlagið undir tað samfelag, ið vit hava í dag.

Sum áður nevnt voru eisini hesar báðar slupper raktar av ódnini 20. september 1900.

Hetta voru so nökur orð um ódnirnar báðar ár 1900.

Kári við Stein í Føroyum

Okkara maður í Grønlandi hevur beint verið í Føroyum og vitjað. Vitvóru so heppin at hitta hann saman við dóttini Hansu og børnum hennara Eri og Henny.

Lesar okkara gleða seg til at hoyra frá Kára, tá hann kemur heim aftur.

Blákrossheimið

Blákrossheimið er ein viðgerðarstovnur fyri rúsdrekka- og rúsevnismisnýtarar og avvarandi teirra.

Hevur tú ella onkur tú kennir trupulleikar við rúsdrekka ella rúsevnum, ert tú vælkomin at seta teg í samband við Blákrossheimið á tlf. 315575, sum svarar alt samdøgrið.

Vit kunnu m.a. bjóða...

- avrúsan og viðgerð
- einstaklinga samrøður (ambulant viðgerð)
- samrøður saman við familjuni (familjuviðgerð)
- eftirviðgerð - búpláss í búfelagsskapi

Eitt av skipunum, sum kom í ódnarveðrið, var "Vágbingur".

Øll starvstólkini á Blákrossheiminum eru yrkisfólk og alt fer sjálvandi fram í trúnaði.

Vit vilja fegin hjálpa tær

Blákrossheimið
Lynggøta 12

FO-100 Tórshavn
Tlf. 31 55 75

Tíðindaskriv:
**ENDURREISN AV
KOLLAFJØRD PELAGIC**

Eftir at hava arbeitt við eini endurreisingarætlan í eina tið, er nú eydnast at útvega ílögu og rakstrafingig til framhaldandi rakstur.

Tað eru føroyiskir ileggjarar, sum hava sett nýggjan pening í, og eru tað hesi felög: P/F Driftin, P/F E.M Shipping, P/F Vinnan, Tryggingarfelagið Føroyar, Føroya Sparikassi og Notio Ileggingsarfelagið.

Hollandska felagið Kloosterboer er ikki longur partaeigari í Kollafjord Pelagic.

Farið verður beinanvegin undir at gera tillagingar av útbúnaðinum á virkinum.

Atlanin er, at virkið aftur fer at taka ímóti uppsjóarfiski í desember 2003.

Á eykaðalfundi leygardagin 16. august 2003 varð nevnd vald, og er hon mannað soleiðis:

Sverri Hansen, Reykjavík, formaður
 Anfinn Olsen, Fuglafjørður
 Tummas Christophersen, Vestmanna
 Jákup Magnussen, Tórshavn
 Einar Johansen, Tórshavn

Johan Dahl – sum hevur arbeitt við endurreisingini – heldur fram sum stjóri í felagnum.

Vegna P/F Kollafjørð Pelagic

Sverri Hansen, nevndarformaður
 Johan Dahl, stjóri

**Góð veiða eftir stinglaksi,
langasporli og hávi**

Nakrir av teimum stóru ísfiskatrolarunum eru rættilega farnir í holt við at veiða tað, sum vit einaferð kallaðu "alternativ fiskasløg". Hetta eru fiskasløg, sum er at fáa á djúpum vatni – bæði í føroyskum og altjóða sjógví. Her er fyrst og fremst talan um stinglaks, langasporl og hávi.

Ein av hesum trolarum er "Suðringur". Teir láta væl at. Heilt fitt er at fáa av hesum fiskasløgum. Landað verður í Skotlandi, og prísirnir eru heilt góðir. Heilt upp til kr. 20 pr. kg.

Tað er hugaligt, at hetta skal bera til. Ikki minst tá hugsað verður um, at tað er ikki so langt síðan, at slíkur fiskur als ikki varð tikan.

Umboð fyri Tony Blair kanna føroyska fiskivinnu

Sum tað var frammi í fjølmiðlunum í seinastu viku, vildi brettska stjórnin hava føroyingar at greiða bretum frá, hvussu tað ber til, at føroyska fiskivinnan er so burðardygg. Ein strategibólkur var í Føroyum mikudagin og hósdagin í farnu viku, har hann hevði fund við føroysku fiskivinnuna.

Bretski forsætisráðharrin, Tony Blair, hevur sjálvur tikið stig til, at strategibólkurin í Downing Street nummar 10 eisini skal spryja føroysku fiskivinnuna, hvussu tað ber til, at føroyingar eftir óllum at döma hava eina betri fiskivinnuskipan enn bretar hava.

Í Norðsjónum eru botnfiskastovnarnir trároyndir, og toskakvoturnar í ár eru á fleiri økjum niðri á null. Hósmorgunin, 21. august, hevði bólkurin, og voru tað Mark Holden og Prashant Vaze, fund við umboðini fyri tey meginfelög, sum umboða veiðuliðið. Her fingu umboðini eina gjølla kunning um fiskidagaskipanina. Teir fingu at vita upprunan í 1995 og 1996, eins og teir fingu eina gjølliga kunning um gongdina, soleiðis sum fiskimenn hava upplivað hana. Varhugi fekst av, at teir báðir voru sera væl nögdir við ta kunning, teir fingu.

Henda kunning er annars sera umfatandi. Bólkurin hevur ferðast kring stóran part av fiskiveiðisamfelógunum á okkara leiðum at kunna seg um, hvussu teirra skipanir

Frá vinstru: Mark Holden og Prashant Vaze á fundinum við veiðifelögini.

Aftaná fundin:
 Frá vinstru: Óli Jacobsen, Prashant Vaze, Mark Holden, Jákup Sólstein, Auðunn Konráðsson, Kate Sanderson og Olaf Olsen. Jógvan Norðbúð var eisini á fundinum.

virka. Mark og Prashant voru júst komnir úr Íslandi, har teir eisini hava hitt Jón Kristjánsson, sum jú er væl kendur á okkara leiðum. Bólkurin fekk eisini at vita, hvørjar roynir

vit hava av Jón. Nevniliða at hann altið hevur rætt!

Annars hevur bólkurin eisini ferðast um í Bretlandi, har hann hevur hitt fiskimenn, og bólkurin hevur tí kunnað fingið sær

fyrstahondskunnleika til, hvussu fiskimenn uppliva stóðuna.

Tað verður spennandi at frætta, hvat ið kemur burturúr hesi kanning.

Eysturrikska fiskimannafelagið á vitjan

www.oefg1880.at

Fiskimannafelagið fær nógvar áir og nógvar millum ár og dag. Nú um dagarnar kom Sámal Bláhamar inn á gólv-ið saman við Karl Maly, sum er formaður í eysturrikska fiskimannafelagnum. Hetta ljóðaði eitt sindur lógið, tí sum kunnugt liggar Eysturriki mitt inni í Europa, langt frá öllum havi og harvið fiski.

Men tað vísti seg, at Karl umboðaði felag av stuttleikafiskarum. Hetta er eitt gamalt felag, stovnað heilt aftur í 1880. Limatalið liggar um 3.000. Tað eru nógvir möguleikar hjá stuttleikafiskarum í Eysturriki, tí tað eru jú

nogvar áir og nógvar vøtn at veiða í.

Hetta gav tó høvi til eitt prát um fiskiskap, og Karl Maly hevði stóran áhuga fyri føroyiskum fiskivinnuviðurskiftum. Hann fekk eisini góða kunning á enskum fyrst og fremst um FF og um tað, sum okkara felag stendur fyrir.

Karl helt, at góður möguleiki er fyri eini eyka vinnu hjá føroyiskum fórum, og hesin er at fara út at fiska við ferðafólk. Hjá slikum er tað ikki so avgerandi at fáa nógvan fisk. Tað er mest spenningurin við at veiða, sum hevur teirra áhuga. Ti

vil ein slik vinna ikki vera nökur hóttan móti fiskastovnunum.

Ein slik vinna vil heldur ikki krevja nakra serliga útgerð, burtursæð frá at trygdin skal vera í lagi. Men hesi ferðafólkini hava reiðskapin við sær.

Tað kann bert gevast ein ábending um, hvussu nógvin ein slik vinna kann geva av sær. Men fyri ein heilan dag til sjós kann hugsast at fólk vilja gjalda kr. 500. Hetta kann so faldast upp við kanska einum 6 fólkum. Nakað av útreiðslum skulu tó av, m.a. skulu luttkararnir hava mat og agn.

Fortreytin, fyri at hetta skal rigga, er tó, at ein slik vinna kann vera uttan fyri fiskidagaskipanina. Spurningurin er, hvat útróðrarmenn – við støðugt laekkandi fiskidagatali – siga til eina slíka ískoytisúrtøku!

Karl Maly

Anna Evensen – seinasti partur

Vit eru nú komin til seinasta part av frásøgnini hjá Onnu Evensen.
Hesa ferð fáa vit, umframt frásøgn um gamlar siðir, eisini nógvar huldusøgur.

At taka úr blaðnum
Síðurnar 11, 12, 17 og 18 kunnu takast úr blaðnum

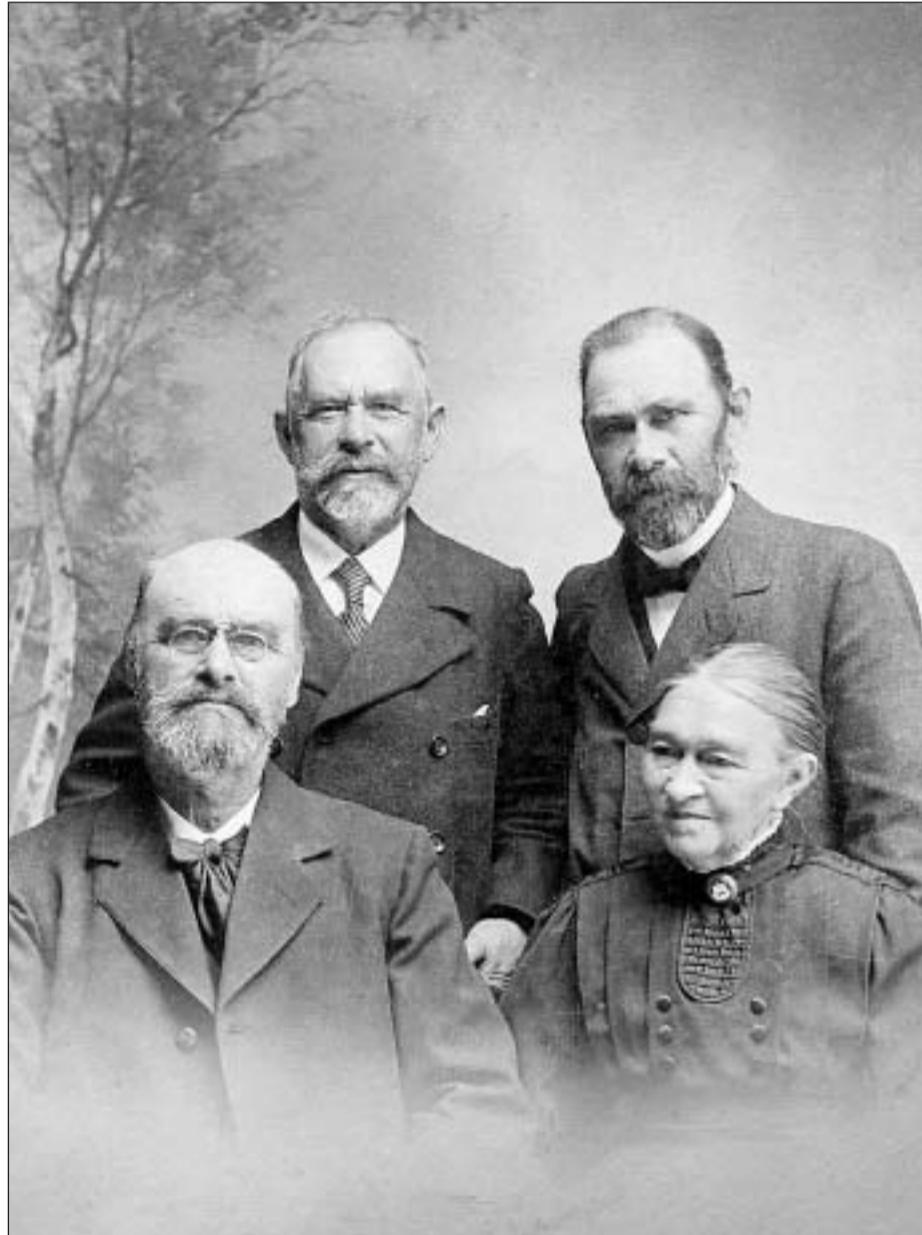
Skytspligt

Færingerne har ikke Værneplicht, men "Skytspligt" og de er skytspligtige fra det 16de til det 60de Aar. I hver By er en "Skytsskaffer", som man henvender sig til, naar man vil over til en af de andre Øer, eller man vil have en Vejviser over Fjeldet. Skytskaffen sender saa Bud til en eller flere af de pligtige (det gaar paa Omgang), og saa skal de møde. Skytstjenesten betales efter bestemte Takster. Fra Næs til Thorshavn (hvortil vel var 3 Fjerdingsvej) kostede det 1 Krone pr. Mand (6 Roere) og det var samme Pris, enten der var en eller flere i Baaden. De gamle forudsagde ofte Vejret eller Solen (der var en "Hun" medens Maanen var en "Han"). Eftersom Belysningen var paa Fjeldet, naar Solen skinnedede, kunde de forudsige Vejret og det passede altid. De holdt paa, at Storm, Snejfog og andet Uvejr, altid varede i tre Dage: "I Dag er det tredie Dagen, saa holder det nok op", sagde de.

Naturbeskrivelse

Næs er den sydligste Bygd paa Østerøens vestlige side, den ligger meget smukt, især Prästegaarden, der ligger paa en Skraent ved Vandet. Det er ikke let at sige, hvornaar der er smukkest. Enten det er en stille Sommermorgen, naar Taagen letter og Solen traenger igenem. Eller det er naar Solen staar højt paa Himlen, og lette Briser sætter det blaa Vand i Bevægelse. De fleste vil vel nok synes, at Aftenen med de vidunderlige Solnedgange er smukkest, ihvertfald mest stemningsfulde. Da farves Fjeldene og Havet i de pragtfuldeste Farver. Alt er saa stille, alt aander Fred og Ro.

Der kan ogsaa være meget smukt og storslaat om Vinteren, naar de rasende Storme, der sætter Havet i det vildeste Oprør, hærger. De mægtige Bølger kaster sig med Raseri mod Klipperne, tager store Klippeblokke, som var de Bolde, og kast-

Hendan myndin, tikan í 1914, er av Onnu Evensen saman við trimum beiggingum hennara. Undir liðini á Onnu er tað Jacob Lützen (1845-1920), sum var ein av teimum stóru vinnulívsmonnunum í Havn í síni tið. Hann hevði eisini hóp av álitissþrvum. Jacob var giftur við Henriettu, dóttir gamla Restorff, og tey fingu 12 börn.

Aftanfyri Onnu er Nickels (1843-1912), ið sum ungur fór til Klaksvíkar; har hann arbeiddi hjá Jørgen Bech & Sønner.

Undir hansara lið er Edvard, sum gjordist prestur m.a. í Grønlandi.

er dem hid og did; da skal der passes paa Baadene, at de er i Hus, ellers tager Brændingen dem og knuser dem i Stumper og Stykker. Skøn er ogsaa en stille Vinterdag, naar der ligger Sne paa Fjeld og i Dal. Desværre regner det meget paa Færøerne, alt for meget, baade Vinter og Sommer og da er der knugende trist og mørkt. Der kom, som sagt, mange Gæster hos os, deriblandt ogsaa den kendte Kaptein, Daniel Brun, hvis Onkel var Amtmand over Færøerne og

boede i Thorshavn. Hans Søstre boede en Tid hos os. Naar Vejret var godt, sejlede vi Damer selv ud. Jeg var med til at ro. Ofte hændte det, at de, der stod oppe paa Land, var bange for at vil skulde komme ud i Strømmen og blive ført væk, men vi var ikke saa tossede, vi vendte Baaden. Tit havde vi Snører med, og vi laa og pladskede og fiskede til langt ud paa Aftenen, der kunde være saa vidunderlig lyst, stille og stemningsfuld som næppe noget andet sted i Land-

et. Natten kunde om Sommeren være saa Lys, at man kunde se at læse og skrive. Engang var der et Par Danskerne der oppe. Efter Aftensmaden vilde de gaa en Tur til "det begyndte at mørkne". De gik og gik, men jo længere de gik, desto lysere blev det. Min Mand elskede Naturen og gik ofte lange Ture over Fjeldet. Det kunde da hænde, at han tog Hatten af og gik med den i Haanden, da sagde de gamle: "Se til Provsten, han tager Hatten af og

hilser paa de Underjordiske". Med de underjordiske mente de altid Huldræne og Nøkken. Den sidste boede i en lille Sø. Som Provst paa Næs skulde min Mand, naar han var paa "Omrejse", 6 gange om Aaret tale i syv Kirker paa hver Omrejse. Naar Befolkningen saa, at han rejste hjemmefra, sagde de: "Nu faar vi nok godt Vejr, for Provsten er taget paa Omrejse". De troede fuldt og fast, at han kunde stille Vind og Vejr, og at han kunde mane.

Magnus den synske Der boede paa Næs en fattig Fisker, der hed Magnus. Han var synsk. En Aften var han paa Besøg i Prästegaardens Røgstue. Da det led ud paa Aftenen, sagde han Godnat og gik. Mellem hans Hus og Prästegaarden var der en Elv, og Vejen gik langs denne. Som han nu allerbedst gaar paa Vejen, ser han, at der ovre paa den anden Side af Elven gik en Mand i samme Retning. Han kendte ham ikke, og han kunde ikke sige noget til ham. Da Magnus senere kom ned i Prästegaarden, spurgte han om hvad det var for en fremmed Mand, der havde været der, men der havde ikke været nogen. Et Par Dage efter hørte Magnus, at et Mand, han kendte, var død det Klokkeslet den Aften, hvor han havde set den fremmede gaa ved Elven.

Magnus' Kone fortalte, at da hun en Dag gik ud af Køkkendøren, saa hun, at der gik tre bitte smaa Skikkelsler omkring udenfor Døren, de gik hen og satte sig paa Møddingen. Lige paa én Gang var de væk.

Huset med Døren der smækkede Engang gik mine to Døtre med Karlen og Pigen ud for at se til en anden lille Pige, der boede i Nærheden og som gik i skole hos vor Lærerinde. Da de kom derud, skulde de have Kaffe. Som de nu sidder allerbedst, hørte de, at Manden, der sad ude i Køkkenet ved Ildstedet, gik hen og lukkede Yderdøren haardt i idet han sagde: "Det er da ogsaa underligt med den Dør, kan den da ikke staa lukket?"

Da det havde gentaget sig et Par Gange, gik de derud for at høre, hvad der var paa færde. Han forklarede, at Døren ikke kunde staa lukket. Ligesom han sagde det, var det som om en Haand tog i Klinken og de saa alle, at den løftedes, og at Døren gik op. Da de atter og att-

er lukkede Døren, og den hver Gang blev lukket op, blev de enige om, at naar den næste Gang gik op, vilde de tage Lampen og styrte ud og se, hvem det var, der narrede dem. Atter gik Døren op, de greb Lampen og løb

rundt om Huset. Der var intet, absolut intet, og da det var en dejlig stille Aften (Lampen brændte jo ude), kunde det ikke være Blæsten, der smækede Døren i. De gik saa atter ind, men Klinken blev ved med at gaa op

hele Aftenen. Tilsidst blev de jo noget uhyggelige ved det og gik saa hjem.

Den fremsyntes

Fodspor

Paa Hjemvejen maate mine Døtre gaa foran, medens Jegvan gik bag-

etter med Søsteren. Jegvan var jo "fremsynt", saa ingen maate gaa i hans Fodspor, for "saa" han "Noget", vilde den eller de, der traadte i hans Fodspor, komme til at se det samme. Da Datteren oppe fra Huset Dagen efter

kom i Skole, spurgte vi hende, om hvordan det saa var gaaet med Døren. Jo, Faderen havde tilsidst bundet den, og saa forblev den lukket. Dagen efter fik de at vide, at en af Mandens Slægtninge var død oppe paa Island - dog ikke den Aften med Døren.

Puslingen paa
Dørtærsklen
En Dag skulde Jegvans
Moder bære en Gryde
kogende Vand udenfor
Døren. Ligesom hun skul-

Framhald á síðu 17

Johan Evensen – Spinnarin

Ein av synunum hjá Jens Christiani og Onnu Evensen var Johan Evensen, vanliga kallaður Spinnarin, tí hann hevði spinnarið við Sandá, sum enn er til, men sum nú verður brúkt til onnur endamál. Í veruleikanum er tað bygt yvir sjálva ánná og kundi nýta orkuna í fossinum. Hetta var hetta eitt sera framkomið hugskot fyri nærum 100 árum síðani. Tað er ikki nögv, sum er skrivað um Johan, men vit hava hitt Elsebeth Christinu Wang f. Simonsen, vanliga kallað Ebba. Hon er úr Hoyvík, og hon hefur arbeitt hjá Johan sum ung genta.

Fyri lesararnar hjá FF-blaðnum kann tað hava áhuga, at Elsebeth Christina er systir tann kenda skiparan, Johan í Hoyvík, sum í 1943 – mitt undir krínum – sigldi úr Esbjerg til Føroya og seinni læt Kúrberg, Hoyvíking og Váðastein byggja. Ein annar bróðir var John, sum var kendur útróðarmaður, búsettur á Argjum. Systir hennara, Elsa, sum var lærarinna, var gift við skiparanum Johan í Gjørðum í Porkeri. Pápi teirra var Hans uttan fyrir Garðar í Hoyvík, sum var traðar- og útróðarmaður, men sum eisini hevði skiparaprógy.

Elsebeth Christina er fødd í 1915 og er tískil 88 ára gomul. Aftaná skúlagongd seks dagar um mánaðin í fýra ár í Hoyvík fór hon í realskúlan í Havn og tók realprógy í 1931. Í september sama fór hon at arbeiða hjá Johan Evensen, 16 ára gomul.

Johan var føddur í 1881, og Elsebeth Christina sigur, at hann hevði 50 ára föðingardag beint eftir, at hon var komin hagar. Jacob Lützen, sum var mammubeiggi Johan, innrættaði spinnarið í Rættará í 1903, og Johan skuldi blaðungur standa fyrir spinnarínum. Jacob og sonurin, Valdemar Lützen, góvust í 1908 og keypti Johan alla útgerðina og bygdi virkið við Sandá, og tað var tá, at hann fór at nýta vatnorkuna. Johan hevði verið 3 ár í Týsklandi og hevði útbúgvið seg sum spinnari har. Mannfólkini, sum arbeiddu á spinnarínum, vóru Johan, Edvard Samuelsen, ættaður úr

Horni í Havn, og Mortan á Argjum. Restin var konufólk. Elsebeth Christina hevði avgreiðsluna um hendur. Men henda gekk fyri seg heima á gamla hospitali, sum Johan átti, og har hann búði. M.a. skuldi Elsebeth Christina skriva öll postuppkrov. Alt varð sent við postuppkravi um ikki annað var avtal að. Hon skuldi eisini bera umsorgan fyri, at posarnir við ull voru væl og virðiliga merktir, so teir kundi koma aftur til sín rætta eigara. Tað var ikki lukkuligt, um hetta ikki var gjört. Men tað kom sera sjáldan fyri, at merkingin hvarar. Ull kom allastaðni frá í landinum, so tað var eisini nögv at halda skil á.

Tann ull sum hann keypti skuldi eisini skiljast, vaskast og turkast. Hon kundi turkast úti, men voru ikki líkindi til tess, kundi hon viðhøvert verða turkað uppi á loftinum undir væðingini á gamla hospitali, áðrenn hon við hestavogni ella seinni bili varð koyrd út til spinnarið at verða spunnin.

Eisini veving

Umfraum at spinna varð eisini vovið. Hetta var gjört í 3-4 ymiskum kvalitetum, sum voru frá finum til minni fint. Hetta var tweed, ið var tiltikið fyrir vakran lit. Toyið varð sent niður til Danmarkar at tóva og farga. Tá tað kom upp aftur, var tað klárt at verða selt. Hetta virksemið steðgaði annars, tá sambandið við Danmark varð kvett í 1940.

Elsebeth Christina hevði fingeð greið boð um, hvussu hon skuldi avgreiða kundarnar, tá teir komu at keypa tilfar til buksur. Var tað til stuttar buksur til stóran mann, skuldi nylast 1,1 metur av klæði. Til ein miðal mann kravdist 1 metur, og til lítlan mann 0,9 metur. Til einar langar buskur skuldi 0,25 m leggjast afturat. Johan legði saksin á borðið, og nú var tað ábyrgdin hjá Elsebeth Christinu at klippa. Hon var í fyrstuni bangin fyri at klippa skeiwt, men hetta bilaði ongantíð.

30 krónur um mánaðin og weekend
Elsebeth Christina búði heima hjá Johan og Berghild, sum annars var systir Petur Mohr Dam. Hoyvík var jú langt burturi. Hon fekk fullan kost og 30 kr. í lón um mánaðan. Tað var als ikki so galið tá. Johan og Berghild áttu Onntá, og seinni varð Johan føddur í 1935. Elsebeth Christina var fyrir ein part eisini arbeiðskona heima hjá teimum. Eingin kom jú við ull um summaríð, men um heystið var nokk at gera.

Elsebeth Christina letur væl at Johan Evensen og eisini konuni Berghild. Tey voru stás fólk. Her fekk hon nakað so forkunnugt sum weekend, og tá slapp hon heim til Hoyvíkar. Vist var tað ikki fyrr enn leygarkvold, men kortini...

Jón Karl var góður nokk

Ein maður kom ein dagin at keypa klæði til buksur. Hann spurdí Eben- sen. Elsebeth Christina pakkaði inn, og

Johan Evensen var ein undangongumaður í síðari tíð; stillførur og arbeiddi utan hóvastákk. Í 1909 yvirtók hann maskinurnar, sum stóðu í fabrikkini í Rættará og bygdi spinnarið úti í Sandá. Umfram spinning varð har vovið tweedklæði, ið var tiltikið fyrir dygd og vakran lit. Á virkinum var veldugt mylnuhjól, sum við vatnkraft dreiv maskinurnar, hóast motorur eisini varð nýttur.

eini skoðir. Teir mátaðu og spurdí hana. Elsebeth Christina visti einki um stódd, men tað passaði allikavæl. Tá Johan kom aftur, hevði hann nakrar harur, men hann fór beinleiðis í song og ork-aði einki at eta.

Var framburðsmaður

Johan var ein framburðsmaður og hevði eisini aðrar ætlanir. Eina tíð hevði hann bátin "Staksafoß", og ein norðmaður kom upp at fóra hann. Tað voru stuttir túrar, og tað mundi ikki gangast nakað serligt. Norðmaðurin fór av stað aftur, og Evensen seldi bátin. Elsebeth Christina heldur, at tað var til geytamenninar í Kollafirði.

Um tær ætlanir, sum Johan annars hevði skrivar Petur Háberg í sínum "Hugbirtingum" um sildina:

"Tað var eisini ein undangongumaður í öllum sínum stillföri, og tað var fabrikanturin, Johan Evensen í Havn, ið hevði virkið úti við Sandá, har bæði var spunnið og vovið. Hann arbeiddi við teirri ætlan at byggja ísvirkir sum grundarlag fyrir sínum dreymi um at flyta út feskan fisk og undir tí sild. Ikki voru tað mong, ið vistu hvussu nögv hann hevði virkað og ofrað av peningini, og hvussu nögv var dreymar um framtök fyrir Havnina fóru í gróvina við honum."

Men sjúka kom upp í leiðin. Tá seldi Johan spinnarið til sin felaga Edvard í Horni. Men Elsebeth Christina arbeiddi bert til 1. mai 1935, tá hon fór á royndarstöðina í Hoyvík at arbeiða á skrifstovuni. Um hetta leitið fingu Berghild og Johan sonin Johan, sum í dag býr í Danmark. Og á heysti 1935 doyr Johan spinnarin. Og hann gjordist tann fyrsti sum varð jarðaður í nýggja Kirkjugarði í Havn.

Sum nevnt áttu Johan og Berghild tvey börn. Anna var gift við Gundur Schiller, og tey áttu dötturnar Ann-Britt og Ingun. Gundur doydí í 1986 og Anna í 1985. Johan býr niðri og er giftur við Ingelise. Tey eiga trý börn: Lars, Helle og Keld.

Spinnarið.

Fyrstu arbeiðsroyndirnar hjá Elsebeth Christinu (Ebbu) Wang voru hjá Johan Evensen, spinnaranum.

Spurningur til hjartalæknan:

Klári eg eina konu afturat?

Ein av summargestunum, vit hava hitt, er Sigrun Laksáfoss, ettað úr Klaksvík, sum býr í Sameindu Emiratunum við Persargolfin, har maðurin, Søren, sum er dani, arbeiðir á einum hernaðarsjúkrahúsi sum eygnalækni.

Tey búgvá í Abu Dhabi, sum er hövuðsstaðurin í Sameindu Emiratunum, ikki langt frá innsiglingini til Flógvana. Emiratini eru tils. 75.000 ferkilometrar til stöddar, ella tað dupulta av Danmark.

Beiggi Sigrun, Árni, býr í Qatar, sum er grannaland hjá Emiratunum. Tvíburðasynirnir hjá Árna, teir 17 ára gomlu Búgví og Rani, eru annars í Føroyum beint nú, har teir vilja royna landið hjá pápanum.

Í Emiratinum hava tey als ikki vilja vitað av Saddam Hussein, og tey eru fegin um, at hann er beindur av vegnum.

Emiratini eru eitt av teimum meira frísinnaðu arábisku londunum. Vist hava tey ikki demokrati í okkara merking, men tey hava eitt "gott" einaræði, sum hevur umsorgan fyri fólkunum. Og eitt, sum tey ikki vilja vita av, er Bin Laden og hansara fundamentalisma. Skuldi slikt roynt at fáa høvdið fyri seg, vildi tað verið kovt í stundini.

Hettar eru "okkara fólk" í Sameindu Emiratinum og Qatar við persiska flógvana. Tvíburarnir Búgví og Rani, Bo og Sigrun.

Linda t.v. og Rannvá t.h. vitjaðu á fjakkaraferð í vár Sigrun í Sameindu Emiratunum. Nú hittust tær aftur í Føroyum.

Sigrun var í Føroyum nakrar dagar saman við soninum, Bo, sum beint nú er undir útbúgving í Danmark.

Sigrun letur væl at at búgvá millum arábarar, har blíðskapurin er fram-úr. Tað gav at bita tann eina dagin, tey voru útferð í einum býi. Knappliga standur ein maður og rópar eftir teimum. Tey skilja ikki at byrja við, hvat maðurin vil, men so kemur onkur til, sum dugur enskt. Og tá eru örindini at bjóða teimum í brúdleyp, og tey vildu fegin vera fólklig og taka við hesi innbjóðing. Men tað var bert tann munur á einum føroyskum brúd-

leypi og hesum, at her var eingin brúður! Hon mátti, saman við hinum konufólkunum, halda seg í einum rúmi fyri seg sjálvi. Hetta var vist triðja ella fjórða konan hjá mannum, t.v.s. í senn.

Sigrun sigur annars, at tey hava ein kenning, sum er hjartalækni. Eitt, sum kann ósa hann upp, er, tá ein eldri maður kemur í viðtalu og örindini eru at spryja, um hjartad man tola eina konu afturat. Hetta vil hann als ikki svara uppá. Hansara standardsvar er: "Spyr konuna, sum tú longu hevur!"

Annars er tað alment kent, at í arabiska heim-

inum er tað sera vanligt, at hjúnarlögini verða skipað millum ættarfólk. Nógv, sum giftast, eru systkinabørn og trýmennigar. Verður hetta gjört ættarlið eftir ættarlið, sæst úrsliði í vanskaptum børnum. Og teimum eru nóg fleiri av, enn vit kenna til á okkara leiðum. Børn verða född t.d. utan rættiligt andlit. Summi teirra doygja, meðan onnur koma til og fáa eitt vánaligt lív.

Vit í Føroyum kunnu vera fegin um alt tað fremmunda blóð, sum

kortini er komið higar gjøgnum tíðirnar, sjálv um tað ikki altið hevur verið so legalt.

Í Emiratunum kenna tey einki til ta religiosu intoleransu, sum vit hoyra so nogy um í samband við Islam. Her eru kristnar kirkjur av ymiskum slag, og tað er eingin, sum fær ilt av ti.

Tað er ikki frítt fyri fiskarí í sjónum hjá Emiratunum, og teir hava eisini eina handilsavtalu við ES um handil við fiski, serliga tun.

Sjóðkið hjá Emirat-

unum er 84.000 ferkilometrar av grunnum sjógví, grynri enn 40 m. Her verður veitt rættiliga fitt. Tað eru 8.000 bátar við 20.000 fiskimonnum, og veiðan er 115.000 árliga.

Hetta ger Emiratini til fjórðorststu arábisku fiskivinnutjóð og ta næstørstu í flógvananum.

Týdningarmesta fiskaslagið er tun, men her eru eisini rækjur, krabbar, hummari, høggislokkr og onnur fiskaslog.

Hetta er í hvussu er eitt spennandi öki, sum vit áttu at vita meira um.

Sløðing av tunfiski.

Fiskibátar

Ferðin út á Fagranes

Í seinasta blaði høvdu vit eina frásøgn frá minningarhaldinum á Seyðisfjörði í samband við vanlukkuna við "Riddaranum" í 1927. Dugin eftir minningar-

haldið, t.v.s. 1. august, var so ætlanin at fara út á plássið, har vanlukkan hendi. Við á hesi ferð vóru 10 eftirkomrar hjá skiparanum á "Riddar-

anum", Mortan hjá Stjóranum, úr Sumba. Afturat teimum var formaðurin í fiskimannafelagnum við.

Ein slik ferð krevur sína fyrireiking. Takkað føroya-

vinum, Oskar Vigfusson, fyrrverandi formanni í Sjómannasamband Íslands, var komið í samband við abbadóttir bónðan á Fagranesi, Juliu Ims-

land, og hevði hon gjort tær neyðugu fyrireikingarnar. Bæði við at skaffa lagaligan fart við bjargingarfelagnum á staðnum og við at fáa staðkent fólk at koma við á ferðini. Her var ikki bara at fara, tí fyr ein stóran part skuldi koyrast gjøgnum knortlutan haga. Og her var ikki bert brúk fyr einum

Her eru vit komin til Fagranes, har bón dagarðurin var. Vanliga plagdu bátar av föroyskum skipum at koma inn higar; og her er eisini rímiliga lætt at koma niðan frá. Men júst hengan dagin, 25. september 1927, var ikki komandi at her. Tí varð roynt sunnari.

Her verður steðgað á við garðin. Frá vinstru eru tað íslenski jeppførarin, Heðin, Helga, Thórarin, sum er staðkendur her, og Elias.

Toftir av bón dagarðinum.

Her síggja vit restir av spælinum og rennistronginum, sum varð nýtt her.

Her síggja vit tvær "gravir". Tað varð róð út higani, og einki skuldi fara til spillis. So slógvíð varð goymt her og brúkt til taðing.

Henda kullen var ísgoymsla. Íslendingar vóru sera frammalaga við köling, sum teir høvdu lært frá íslendingum í Amerika. Kavi varð goymdur her, og hann kundi so nýtast so hvort til köling. Nakað tað sama sum við íshúsunum, sum vit kenna í Føroyum.

Blómur blakaðar á sjógv til minnis um teir farnu.

jeipi, men tveimur. Um annar rendi seg fastan, skuldi hin hjálpa til at fáa hin leysan. Ein part av teininum mátti eisini gangast. Tann staðkendi leiðarin var Thórarin Björsson. Bóndin, Jón, sum búði har, tá vanlukkan hendi í 1927, flutti haðani 3 ár seinni, t.v.s. í 1930.

Aftur tvey ár seinni flutti familjan hjá Thórarin higar. Tá var hann 5 ára gammal. Men hetta var tó ov stríggjóð, og í 1939 fluttu tey burtur aftur. Men Thórarin hevur so havt ein stóran part av sínum barndómi her, og hann kendi bæði staðið og söguna um "Riddaran". Við í ferðini var eisini Elias Hansen, sum var komin úr Reykjavík við sínum eigna jeepi, og gjørði hetta, at ferðalagið var tað betri fyri.

Hetta var einaferð innandura á garðinum.

Tað voru tveir garðar á Fagranesi. Hin lá longri uppi í brekkuni.

Jeepurin er fastur, men hetta var skjótt orðnað

Lendið.

Her er ættin hjá skiparanum, sum nú, eftir nærum 76 ár, kann vera á staðnum, sum hevur merkt teirra lív.

Frá vinstru síggja vit: Regin Samuelsen, Birni Hansen, Helga Hansen, Lina Hansen, Heðin Samuelsen, Lis og Heidi Hansen, Hjalti Samuelsen, Eyðun og John Hansen.

Íslendingarnir, sum voru við á ferðini, og sum gjordu sitt til, at hon eydnaðist so væl.

Hetta er fjoran, har roynt varð at koma á land, men sum endaði so illa.

**Føroya stórra úrval av pakkitilfari úr karton,
bylgjupapp og plast innan øll vinnuøkir**
Vit útvega eisini:

Plastbakkar • Pakkibond • Tape • Merkir • Etikettir
 Knívar • Kitlar • Húgvur • Handskar • Svintur
 Ymisk tól til ídnaðin • Reingerðisevn • Íbindingarevn
 Plattar • Ráðgeving í tilevning av pakkitilfari

... sjálvandi til besta prisín !!

Staravegur 5 • P.O. Box 3099 • 110 Tórshavn • Føroye Islands
 Telefon 35 30 00 • Fax 35 30 10 • e-mail: farpack@farpack.com
www.farpack.com

P/f Jógván Weihe
Heil- og smásøla
**Bjálvaðir ískassar
á goymslu**
70 ltr.**200 ltr.****450 ltr.****Ísurin heldur sær í 40 dagar**

Staravegur 15 · Tlf: 31 38 97 · Fartlf: 21 38 97 · Fax: 31 38 93
 T-postur: jwimport@post.olvant.fo · Helmasíða: www.jogvan-weihe.fo

*Betri góðska
- betri prísur*

**Eitt sindur av
rækjubjartskygni í Noregi**

Vit fáa javnan marknaðarrapport frá Noregs Ráfisklag viðvikjandi rækjum.

Í frágreiðingini fyri juli og august siga teir, at norsk útflutningurin av rækjum er minkaður við 1807 t. ella 18,5% sammett við sama tiðarskeið seinasta ár. Landingarnar eru minkaðar munandi meira.

Prísirnir hava verið heldur frægari fyri smæstu rækjurnar. Men hetta kemur mest av eini viknaðari norska krónu. Annars verður sagt, at íslenskur áhugi fyri rækjum úr Barentshavinum vil kunna geva hægri prisir komandi vikurnar.

Tað eru nú 5 færri bátar sum veiða rækjur í norskum øki, og nú eru 26 bátar eftir. Teir flestu veiða við Hopen.

Vitjan frá Norges Ráfisklag

Nevndin í Norges Ráfisklag vitjar í Føroyum í døgnum 12.-15. september.

Á Føroyaferðini er nevndin, sum telur 10 mans, serliga áhugaðir í tveimum viðurskiftum.

1. Føroysku fiskidagaskipanini
2. Uppboðssolu av fiski

Fiskimannafelagið skal hitta teir leygardagin 13. september, og her teir áhuga fyri at hoyra um:

1. Hvati Fiskimannafelagið heldur um fiskidagaskipanina
2. Hvati Fiskimannafelagið heldur um skipanina við uppboðssolu av fiski

Á vitjanina koma norðmenninir eisini at hitta Marita Rasmussen úr Fiskimálaráðnum, og skal hon hava eina framløgu um fiskidagaskipanina. Onnur tey skulu vitja eru Páll Gregersen, Fiskavirknið í Gøtu, Eirikur á Húsamørk Høvdavirknið í Lørvík, John Nielsen Fiskamarknáður Føroya. Har umframt verður vitjað í Blásastovu í Gøtu, Kirkjubø og Listaskálanum.

Norðmenninir fara úr Føroyum seinnapartin mándaðagin.

Komandi blað

Í dag hava vit seinasta part av hugtakandi søguni hjá Onnu Evensen. Anna hevur sum fáur kunnað greitt frá dagliga lívinum í 19.øld, og er hennara frásøgn tí eitt gullnám. Okkurt verður tó afturat um Evensen ættina.

Í komandi blaði fara vit at hava fyrra part av frásøgn hjá eini aðrari Onnu, nevniliða ta 102 ára gomlu Onnu Askham. Hetta er eisini spennandi lesnaður, sum er eitt slag af framhaldi av Onnu Evensen.

Vit koma eisini at hava eina frásøgn um "Vesturhav-íð Blíða", eftir at tað fór til Noregs eftir at hava skapt søgu i Føroyum sum fyrsta stállinuskipið.

At keypa ella byggja er ein avgerð, id ávirkar tilveruna mong ár framvir. Somuleiðis stinga fleiri spurningar seg upp, tā id tú fert at mynda heimð: Hvar og hvassu vil eg búgva? Hvarjar mæguleikar havi eg?

Í FØROYA BANKA kummu vit veita tær holla ráðgeving, soleiðis at tú kanst taka avgerðir, id tú kanst lísu við.

Tøvar húsumum ábettur, kumnu vit hjálpa tær at figgja útbyggingina, nýggja þodirumið, kekin o.s.fr.

Tað er skilagott at seta seg í samhænd við okkum, ábrenn til fert í holt við at leggja ætanir - soleiðis fert tú vissu fyri, at tú fert rytu figgningina, og veist, hvassu hetta fer at ávirka figgjarstuðu tíma. Vit gevá tær betri ráð...

de til at træde ud paa Trappen, ser hun, at der sad en lille bitte Mand paa Trappen. Det kan nok være, at hun blev glad over, at han boede der i Huset, thi det gav Held.

Den fremsynte nr. 2 Der var ikke saa faa "Frem-synte" paa Færøerne. Saaledes var der en ca. 30 aarig Færing, der ogsaa var fremsynt, og der var mange Historier om alt det, han kunde se forud. En Gang blev en ung Pige syg. Lægen i Thorshavn skulde hentes, og den fremsynte var med at ro Baaden. De var næppe kommet et lille Stykke ud i Fjorden, førend han sagde: "Det kan ikke nytte, at vi henter Lægen, for nu er hun død, hun sidder der i Forstavnen". De andre vilde ikke tro paa det og roede videre efter Lægen. Da de kom hjem med ham, var Pigen meg- et rigtig død.

Den døde viser sig for Kaptajnen

Min Onkel var Kaptajn, og han sejlede mellem Færøerne og Danmark. Hans Skib var et Sejlskib. Saa er det da en Dag, at han, paa en Tur til Danmark og op til Øerne, gik ned i Kahytten for at skrive i nogle Journaler. Da han kom ind i Kahytten, blev han meget forbavset, thi der sad en gammel Kone med Kyse paa. Han kendte Konen fra Thorshavn. Næppe var han traadt over Dørtærskelen, førend Konen forsvandt. Han fandt det saa mærkelig, at han skrev Synet, Dato og Klokkeslet op. Da han kom hjem til Thorshavn, hørte han, at Konen var død samme Dato og Klokkeslæt, som han havde Synet paa.

Den fremsynte
Provst Hentze

Man sagde, at Provst Hentze (Maleren Gudmund Hentzes Bedstefader), der var Præst paa Suderø og død for mange Aar siden, ogsaa var synsk, og der var mange Historier om hans mærkelige Evner. Saaledes fortalte hans datters datter, der var gift med min Mands Broder, at det ikke var saa sjældent, at han saa noget overnaturligt. En Gang sad han inde i Stuen. Pludselig saa han aandsfraværende ud, lidt efter sagde han: "Ak, sicken en Ulykke der skete, der sank en større Baad. Og meget rigtigt. Noget efter kom der Meddelelse om, at der var forsvundet en større Baad med 8

Hetta er mynd av familjunum Evensen + Evensen.
Frá vinstu: Frida Evensen, dóttir Onnu ; Johan Evensen, sonur Johan hjá Onnu ; Elisabeth Evensen (dóttir til Fridu) ; Anna Schiller, dóttir Johan. ; Bergild Evensen (mamma til Annu og Johan)

Myndin er tikan í 1955 ella 1956.

Mand. Han "saa" som sagt tit noget, og han led nok ikke saa lidt ved det. Han kunde i forvejen mærke paa sig, naar der kom noget overnaturligt.

Spøgeri eller?

Denne Provst Hentze havde en Gammel Alterbog, som han havde bestemt altid skulde ligge paa Alterbordet, og hvorfra den ikke under nogen Omstændigheder matte fjernes. En senere Præst (Falck Rønne i København) tog en Dag Bogen med hjem for at studere i den. En Dag, da han havde siddet og læst i den, gik han et Øjeblik ind i den anden stue, men lod Bogen ligge opslaaet paa Bordet. Da han lidt efter kom tilbage, var Bogen væk. Da der ikke havde været nogen inde i Stuen, var det jo meget

Nisser og Huldrer
Min Svigerinde, Sigrid

Lützen, paastod, at der boede Nisser eller Huldrer i deres Hus. Om Aftenen, naar Familien var gaaet i seng, begyndte de at rasle med Ringene og Gryderne ude i Køkkenet. Det skete ofte, at der paa en uforklarlig Maade blev Genstande borte, saaledes var en Hue blevet borte, der blev søgt efter den allevegne, men uden Resultat. En Lørdag havde de vasket Gulvet inde i den fine Stue. Da Gulvet var tørret, vilde Sigrid gaa ind for at ordne og støve af. Og saa laa Hun lige midt paa det nyvaskede Gulv. Sigrid Lützen troede selvfølgelig, at Nisserne eller Huldrerne havde laant den.

Da Præsten et Par Dage efter kom ind i den selv samme Stue, laa Bogen opslaaet paa samme Side og paa samme Sted af Bordet, som den Dag han havde forladt den. En af de senere Præster (Rønne?) paastod, at der var "Nog-e" i Huset. Naar Familien sad i Dagligstuen, kunne de høre, at der gik nogen inde i Spisestuen, der blev raslet med Nøgler eller med Sølvtojet, men naar de gik derind, var der intet. Præstens Bøger blev, ligesom Alterbogen, flyttet. Havde han lagt dem et Sted, kunde han være vis paa, at de ikke laa der, naar han kom tilbage.

En anden Gang var Pigens Postmonæ blevet borte. Da der var temmelig Mange Penge i den, blev der søgt efter den overalt i Huset, men uden Resultat. Sigrid L. var Bange for, at en af Husets Beboere havde taget den, og hun var meget ulykkelig over det. Saa en Dag, da Pigen kom ind i det Værelse, som hun delte med Husets Døtre, laa Postemonæn under nogle Aviser paa Bordet. Der mangede ikke en Øre. Bordet var blevet støvet af hver Dag. Det var selvfølgelig ogsaa Huldrerne, eller Nisserne, der havde været paa Spil.

Huldrerne spillede i det hele taget en stor Rolle. Mange troede fuldt og fast paa dem, og de, der var synske og kunde se dem, havde ofte Omgang med dem.

Bonden der var gift med Huldrer
Der boede en gammel Bondemand paa Husum. Han hed Hans. Det fortaltes om ham, at han foruden sin rigtige Kone, tillige havde en Huldrer-kone. Han lignede selv en Huldrer, lille, foroverbøjte og højst aparte. Hans gik engang imellem til Fjelds og besøgte Huldrerekonen, og han blev i Reglen hos hende et Par Dage. En Morgen gik han bort. Pludselig blev det et øsende Regnvejr. Da han om Eftermiddagen kom hjem igen, var han fuldstændig tør. Han havde selvfølgelig været hos

Huldrer. Hans rigtige Kone spurgte ham ud om, hvordan det kunde være, at han kunde komme fuldstændig tør hjem i saadan et Regnvejr. Men han vilde skam ikke ud med sproget. Huldrer havde givet ham en Lampe, som blev brugt i hans Hjem. En skønne Aften, som de sidder og arbejder ved Huldrer-lampen, begyndte Lampen af sig selv, pludselig at glide henad Bordet, gled og gled til den tilsidst faldt paa Gulvet og gik itu.

Sagnet om
Sælhundene

Sagnet fortæller, at Sælhundene er Mennesker, som paa en bestemt Dag skyder Sælhammen af sig, bliver Mennesker og morer sig med Dans og anden Lystighed paa Strandbredden. Engang var en ung Sømand ved Aftentid gaet ned til Strandens Sælhundene, der lige havde aflagt Sælhammen, saa ham ikke, og som rigtige Mennesker dansede de i den stille lyse Aften paa Strandbredden. Sømanden forelskede sig i en af de unge Piger, og han fik set sit Snit til at tage hendes Ham. I samme Nu, Sælhundene opdagede Sømanden, styrtede de hen til Hammerne, tog dem paa og styrtede ud i det sortladne Hav. Kun den unge Pige kunde ikke komme ud igen, fordi Sømanden havde taget hendes Ham. Det var ganske forfaerdeligt, saa hjerteskærende og bedrøveligt Sælhundeneude fra Havet kaldte paa hende. Sømanden tog hende med hjem og giftede sig med hende. Sælhammen skjulte han i en Kiste, som han laasede. Nøglen bar han altid paa sig. De levede meget lykkeligt og fik et Par Børn.

En skønne Dag tog Manden ud paa Fiskeri og glemte at tage Nøglen med sig. Konen fandt den, laasede Kisten op og tog Sælhammen. Da hun gik, sagde hun, at til Straffordt han havde holdt hende fanget saa længe, skulde der drukne ligesaa mange Mennesker, som der skulde til for at favne om Kalsøen. Og det gjorde der ogsaa, hvilket endnu kan ses af Kirkebogen.

Færøsk Bryllup
Min Mand talte kun i Næs Kirke, der laa lige i Nærheden af Præstegaarden. Der var en temmelig stor Menighed. Færingerne

var den Gang mere religiøse end nu og gik ofte i Kirke. Jeg vil gerne fortælle lidt om, hvorledes det gik til ved ét af de gode gammeldags Bryllupper. Dog husker jeg ikke, om dette er paa Næs eller paa Viderejde. Stedet spiller jo ingen Rolle.

Hver Gang der skulde være Bryllup, skulde vi i Præstegaarden bage alt det Brød, der skulde bruges til Gildet. Mærkeligt nok var der ikke andre Bagerovne end Præstegaardens, til Gengæld var den ogsaa stor.

Cirka 6 Dage før Gildet kom Bryllupsfamilien med en hel Tønde Rugmel, med Hvedemel, Smør, Sukker og andet godt. Der fulgte altid den Besked med, at vi bare skulde bage væk til Melet var opbrugt. Det kan nok være, at mine Piger og jeg fik travlt. Først bagte vi Brødet og de store Kager. Vi leverede selv Mælken. Bryllupsdagen, eller dagen før, kom de med store Kurve og hentede alt det bagte.

Brudefolkene laante eller lejede nogle Nabohuse, hvis Ejere skulde sørge for Beværtning og Natteleje til de Gæster, der (ofte) kom sejlende Aftenen før Brylluppet. Naar de alle var samlede, fik de Aftensmad, Pølse, Lammesteg, Kartofler og Smørrebrød. Efter Maaltidet lagdes der Raad op om, hvem der skulde følge med hvem til Kirk'en den næste Dag. Det var nemlig skik, at Brud og Brudgom gik foran med hinanden under Armen, og derefter sluttede Følget op bag dem, også "Par om Par" og med hinanden under Armen. Brudefolkene, der jo vidste hvem der kom til Højtideligheden, morede sig med at parre dem sammen, som man vidste godt kunde lide hinanden. Undertiden parrede man de største Kontraster, eller endog Uvenner, sammen – noget der altid vakte vild Munterhed. Naar dette Anliggende var ordnet, færdigrøftet, tog de fat paa Dansen, der dansedes i Reglen til kl. 11.

Bryllupsdagen kom de øvrige Gæster, nogle vandrøende over Fjeldet, andre sejlende. Vore Piger havde meget travlt med at tage imod alle disse Mennesker, der ofte var saa drivvaade, at deres Tøj skulde Tørres, nogle skulde børstet eller have pudset Sko.

Naar alle Gæsterne var samlet i Præstegaarden, stillede Bruden sig op i

Jón Petur Evensen (1837-1924) var beiggi Jens Christian Evensen. Var handils- og útgerðarmaður í Havn. Var límur í borgaraumbodanini í býarstýrinum í útvið 35 ár og stóran part av hesi tið formaður. Hann var límur nóg longri enn nakar annar.

Døren og raabte udover Forsamlingen, hvem der skulde følges med hvem. Derefter gik de, der endnu ikke var i Stadsen, hjem og pyntede sig, og saa samledes de igen i Praestegaarden.

Brud og Brudgom tog hinanden under Armen, og saa gik de op imod Kirken fulgt af to Brudesvende og to Brudepiger, samt af alle Gæsterne, der gik i dere færøske Dragter, Par efter Par, saaledes som det var bestemt og alle med hinanden under Armen. Det saa meget smukt ud, naar hele Følget en straalende Solskinsdag bevægede sig op mod Kirken. Efter Brylluppet gik Gæsterne over i Gildehusene, hvorfaf det ene blev benyttet til at spise i, det andet til at danse i og det tredie at lege i.

Ved Bryllupsbordet, der var dækket i Hesteskoform, sad Brudeparret i Midten, saa alle kunde se de lykkelige. Stuen var ikke særlig pyntet, kun var den bedre oplyst end sædvanligt. Festmaaltidet bestod af Sago- eller Sødsuppe, Okse- eller Lammetegn og tilslut store Lagkager. Lammestegen bestod altid af Bagkroppen, der blev baaret hel ind paa et Fad. Lammehalen blev under megen Skæmt skaaret af og lagt paa en Tallerken, der overraktes en af Gæsterne med et tolinet Rim som: "Med denne lille Hale, skal gerne følge en Tale." og saa skulde Modtageren straks fortsætte Rimet, række Tallerkenen til den næste, der atter skulde rime o.s.fr. Det kunde være meget morsomt, da mange var hele Mestre i at rime. Var der mange Gæster, spistes der i flere Hold med Brudefolkene, Familien og de ældste i første Hold.

Efter Maaltidet gik man over i Dansehuset og begyndte Dansen. Først blev der sunget en Brudevise, den lød saaledes.

Isaks Vise

I ærlige Brudefolk give paa Agt, hvad vi for eder vil sjunge om Isak den Patriark, her han sit Giftermaal finge. Der af faar i baade Trøst og Lære, at Gud vil Ægteskabs Forsvar være hos dem, som honnom frygte.

Efter Hjalmar Thurens: Folkesangen paa Færøerne.

Færøsk Kædedans Derefter blev der sunget Kæmpeviser og Kvad, og til dem traadtes saa Dansen. Alle Deltagerne tog hinanden i Hænderne, saa de dannede en stor Rund-

kreds. Efter at være gaaet nogle Gange rundt, brødes Kæden og stadig holdende hinanden i Hænderne, gik man snart i en Halvcirkel til højre, snart til venstre, snart i 8-Taller og hvad man nu kunde finde paa. Aa, det var saa morsomt, saa morsomt, især naar der var en god Forsanger. Melodien markeredes med Fødderne. Denne Dans dansedes hele Natten, og det var saa godt og morsomt hele Tiden.

Naar der saadan blev sunget ustandselig hele Natten, kunde Halsen jo nok trænge til at klæres engang imellem, der blev da budt Øl eller et Glas Brændevin. Der dansedes hele Natten.

Næste Dag gik alle Gæsterne hen i et Hus, der Raabtes "Brudehus". Der sad Bruden og tog mod Brudegaverne. Man gav altid Penge, thi saa kunde Bruden købe det, de trængte mest til eller helst vilde have. Derefter gik alle tilbage til Spisehuset, hvor der serveredes Frokost, og efter den blev der danset lige til Aften, først da sagdes der Farvel og Tak, og hver gik da til sit.

Søndagen efter var der "Køkkengilde" for dem, der havde lavet Maden.

Barselmad

Naar Konerne havde barslet, kom Nabokonerne med "Barselmad", i Reglen Grød og Skærpeköd, og de fik saa meget, at der ligefrem kom Velstand i Huset.

Barnedaab

De smaa Børn blev i Reglen opkaldt efter Bedste-forældrene, naar der skulde døbes, men hvad Barnet skulde hedde, blev aldrig nævnt førend i Kirken. Af hvilken Grund ved jeg ikke. En Dag kom der en Mand ind til min Mand for at faa indskrevet sin Søn til Daaben: "Hvad skal han saa hedde?" spurte min Mand.

skulde Drengen hedde det. Min Mand tog Almanakken og slog op paa det paagældende Sted. Det viste sig da, at det var Johannes Halshugning, der var forkortet. Min Mand fik da til sidst talt Manden fra det.

Det var i Reglen en af Fadderne, der bar Barnet til Kirken, ofte en Vandring over store Strækninger. En Dag bankedes der paa vor Dør. Min Mand gik ud og lukkede op. Udenfor stod to Mænd i færøske Dragter. De fortalte, at de var Officerer fra Damperen, og at De nu var paa Tur til "Toftevandet". I Nærheden af Kirken, havde de mødt saadan en underlig Forsamling. Henad Vejen var der kommet gaaende en 6-7 Mennesker, deriblandt en Mand, der bar et lille Barn i et stort Tørklæde foran paa Brystet. Tørklædeenderne var bundet op om Halsen. Min Mand fortalte da, at det var Skik, at Fadderne bar de smaa Børn til Daaben. Min Mand bød dem ind paa Kaffe, det vilde de gerne. Nu var det saa uheldigt, at vi ingen brændte Bønner havde og for Lugtens Skyld, kunde vi ikke godt begynde at brænde. Jeg lod derfor Pigen løbe hen i et andet Hus og brænde dem, men da det varede for længe, inden hun kom tilbage, lavede jeg Chokolade til dem. Medens vi sad og drak den, sagde min Mand: "Drik blot væk, bagefter faar vi Kaffe". Det var et Held, at Officererne gik, thi Pigen var endnu ikke kommet tilbage.

Begravelser

Naar nogen var død og lagt i Kiste, fik de undertiden Tokroner lagt paa Øjelaagene og et Tørklæde bredt over Ansigtet. Begravelsesdagen gik alle forbi Kisten, een efter een og hver enkelt lagde Haanden paa den Dødes Bryst, medens de for sig selv sagde: "Tak for Alt –

Gud velsigne Dig" eller lignende. De var meget bange for at de døde skulde "gaa igen". Undertiden blev Kisten med den Døde sejlet til Kirken, der laa lige ved Vandet. Det var meget smukt og højtideligt, naar Baaden under Salmesang roedes til Land.

Der var paa Hvidenæs en Fisker og hans Kone, der var Katholiker og havde deres eget lille Kapel. En Gang om Aaret, kom der en katholsk Præst fra Danmark derop udelukkende

for deres Skyld, i Reglen fortsatte han Rejsen op til Katholikene paa Island. Det var ikke Skik, med Kirkeklokkerne, at "ringe Solen ned" om Aftenen; kun paa de store Helligaftener blev der ringet en Time og saa selvfølgelig til Gudstjenesten. Vort Sølvbryllup holdt vi i Stihed, jeg tror ikke, at der var nogen, der vidste det. Vi havde ikke andre Fremmede end min Mands to Brodersønner, og af Børnene var der ikke andre hjemme end Elisabeth. Vi fik Chokolade om Eftermiddagen og Gaasesteg om Aftenen. Da min Mand havde været Præst i 25 Aar, blev han Ridder af Dannebrog.

Afsked med Færøerne

Da min Mand blev ældre, kunde han ikke udholde de strenge Ture i alskens Vejr, snart over Fjeldet, snart i Robaad hvor Søerne i Storm slog ind. Han længtes efter mildere Klima og efter at komme i Fred og Ro. Han var træt. Da Bregninge Kald blev ledigt, søgte han det og fik det.

Det var meget stærkt for ham at bryde os fra Færøerne. Da han holdt sin Afskedstale, var Kirken fuld af Færinger, og han var meget bevaegt...

Ankomst til Bregninge

For fjerde Gang drog min Mand og jeg over Vandet til et nyt Embede. Det sidste. Elisabeth var med.

Min mand var glad over det nye Embede, som han tiltraadte 28. mars 1900. Her var jo meget mildere, og han var saa glad over, at han kunde køre i Vogn til Annekset, Bjergsted. Desværre fik vi ikke Lov til at beholde ham saa længe, han blev syg og vi maatte holde Kapellan. Kun i fire Aar fik han Lov til at blive her.

Min Mands Død

Min Mand døde den 27. juli 1904 og blev begravet paa Bregninge Kirkegaard, hvor hans Grav er mellem Sakristiet og Vaabenhuset.

Efter min Mands Død vendte jeg tilbage til Færøerne, hvor jeg boede hos min Søn, Johan, indtil jeg efter vendte tilbage til Bregninge!

Efterskrift og Bladudtalelse

Den højtannede, kultiverede Provst Evensen, var en sjælden retlinet, fin og nobel Personlighed, meg-

Fru Anna Evensens Jordefærd

Mandag den 25. April 1927.

Nú eru vit komin til endan av ævisøguni hjá Onnu Evensen. Hon doyr í Bregninge og fer til gravar mánadagin 25.april. Í kirkjuni verða sungnir sálmannir: "Lyksalig, lyksalig, hver Sjæl, som har Fred!" og "Kirkeklokke, ej til Hovedstæder". Á grøvini varð sungið "Klokken slaar, Tiden gaan".

et tilbageholdende og faa-mælt. Han tilhørte ikke, og vilde ikke tilhøre nog-en bestemt religiøs Retning.

Efter Ankomsten til Bregninge, indfandt der sig en Dag en Mand i Præstegaarden, der til Provstens store Forbavelse spurgte: "Er De Grundtvigianer?" "Nej". "Er De da Indremission-sk?" "Nej", "Men hvad i Al-verden er De da?". "Jeg er mig selv." – En anden Gang var der en anden af Menigheden, der kom med de samme Spørgsmaal. Da svarede Evensen: "Jeg er ikke Præst for en enkelt Retning, jeg er Præst for alle i Sognet".

Disse Svar var saa karakteristiske for Provst Evensen. Det faldt aldrig ham ind, ukaldet, at snige eller Trænge sig ind i Folks Indre, i deres private Tanke- og Følelsesliv og buldre løs, saaledes som mangen fanatisk Præst har for Skik. Han havde den Tro, at dersom der var noget i Religionen, der var dunkelt for Menighedens Medlemmer, eller at de trængte til religiøs Vejledning, saa kom de nok til ham, saaledes som de havde gjort oppe paa Færøerne, hvor de altid gik til "Provsten", naar der var et eller andet, de vilde have Rede

paa.

Og oppe paa Færøerne, med hvis storlaade Nat-ur han var saa indlevet, at han ikke talte Om-plantningen til Bregninge, der forstod og elskede de deres Provst, som paa saa mange Maader havde gjort saa meget for dem. Befolkningen der-øppe paa de afsides Øer, nærede fuld Tillid til ham, de troede ganske simpelt alt hvad han, deres Provst, sagde – Provsten der aldrig havde skuffet eller svigted dem. Det var saa karakteristisk for Evensens Forhold til hans færøske Menighed og et Eksempel paa den store mystiske og aandelige Kraft han udstraalede, at naar han deroppe sad ved et Dødsleje og blot holdt den Døende i Haanden, fik Vedkommende Kraft fra ham, saa han tillids-fuld kunde gaa det ukend-te imøde. Mange Aar efter Provst Evensens Død kom et Skib fra Færøerne til København. En af Sø-mændene tog da den lange Vej ned til Bregninge blot for at se "Provstens" Grav og hilse paa Datter Elisabeth.

Saadan var Forholdet mellem Færingerne og deres Provst.

Bjargingarútgerð*á sjógví og landi*

Vit bjóða tad besta innan bjargingarbátar, bjargingarvestar, eldslokkiútgerð, bjarginar og trygdarútgerð.

Umboð fyrir kenda danska merkið "Viking".

- Bjargingarbátar
- Bjargingarnet
- Yvirlívilsdraktir
- Flótídraktir
- Bjargingarvestar
- Bjargingarkransar
- Epirbar/neyðsendrarar
- Radartranspondrarar
- Eldslokkarar
- Eldávaringar
- Branddraktir
- Umveelingar
- Eftirlit

P/F Gummibátatænastan

Mannaskarð 4, Postboks 3223, 110 Tórshavn

Tel. 31 49 13, Fax 31 06 56, E-mail: gummibad@post.olivant.fo

MAN B&W Diesel A/S**Umboðið · Ernst Reinert****Alpha Diesel** motorar og eykalutir

Undir Glaðsheyggi 10
FO-100 Tórshavn - Faroe Islands
Tlf: +298 31 33 84 · Fax: +298 31 30 64

**Vit hava
stórt úrval
av reiðskapi
til línuveiðu**

Vit framleiða:

Flótilínu • Spunpolyesterlínu • Reyða línu
Terylene/Danlinelínu • Reina Terylenelínu
Hvítar, reyðar, bláar og svartar teymar nr. 4-20

Línurnar fáast úr 3,5 til 9 mm. Longd millum svövlarnar eftir ynski.

Teymarnir fáast órippaðir ella rippaðir við húkum í ymiskum støddum.

Vit hava eisini klæðir til fiski- og arbeiðsfólk frá innast til uttast.

•••vælkominn inn á gólvíð**SNØRISVIRKIÐ****í Klaksvík**

Tel. 455254 - Fax 457254

www.snorisvirkid.fo

TEYMAVIRKIÐ**í Runavík**

Tel. 473000 - Fax 473001

www.teymavirkid.fo

Skal skipið vaskast?**Tosið fyrst við EYSTUROYAR REINGERÐ**

- Serkunnleiki innan vasking av aptering
- Vasking av maskinrúmi
- Reinsa teipi
- Bona gólv
- Reinsa koyggju og forheng
- Reinsa gamalt bonivoks
- Seyma nýggj forheng
- Útvega máttur, brúsuforheng, voksdúkar v.m.
- Brúsubakkur "Homequeen vinyl"
- Eisini leggja vit nýtt linoleum ella teppi á dúrkið

Eysturoyar Reingerð

Postboks 41 · FO-650 Toftir · tlf./fax: 44 89 88

fartlf: 22 53 50 · teldupostur: nch@post.olivant.fo

we make fishing more profitable

Vit framleiða og umvælo ell sleg av trolum, so sum:

- Rækjutrol ■ Botntrol ■ Flótítrol ■ Semipelagisk trol

Vit framleiða og umvælo snurpunótir til:

- Lodnu ■ Makrel ■ Sild

Vit framleiða og umvælo nötir til alivinnuna umfram:

- Vaska og impregnara nötir
- Levera kompletta fortøyningar, akker, tog o.a.

Annars hava vit alla útgerð til trol, nötir og alivinnuna**VÓNIN LTD.**

Hovuðsskrivstóva:
Vónin P/F
Bakkavegur 22
530 Fuglafjörður
Telefon 444 246
Telefax 444 579
www.vonin.com

Tórshavn:
Álaker
Telefon 35 43 91
Telefax 31 33 19

Miðvágur:
Telefon 33 29 46

Tær bestu og bíligastu loysnirnar uppá

GDMSS-Radioútgerð	Furuno/Silor/JRC/I-Com
Radar við ARPA og Plottara	Furuno/Simrad/JRC
Ekkolodd-útgerð	Furuno/Simrad/JRC
Sonara-útgerð	Furuno/Simrad/kaio-
Navigatións-útgerð	Furuno/Simrad/JRC
Navigatións Plottara	Furuno/MaxSea/Simrad, Sodena
Autopilot - stór og lítil skip	Furuno/Robertson/Sperry
Autopilot - til bátar	Timco
Satellite Kumpass - 3xGPS	Furuno
Satellite - Navigation	Furuno/Simrad/JRC
Satellite - Kommunikations	Furuno/T&T/Sailor
Satellite - Sjónvarp	Applied/Sea Tel
Trol-sensorar og kabinett	Scanmar/Simrad
Gyrokumpass	Sperry/C-Plath/Anschutz

Sp/f Contrive Jsp Ltd.

FO-700 Klaksvík, Tlf.: 455244 - 214244, Fax: 456945

Söla og service:
Sjálvandi hava vit
útgerð til GMDSS
SÝN og Service,
sum vit eisini gera

Elias Hansen, Liggjas á Flóttinum, í Syðrugøtu.

Greinaröðin um Bakkafjørðin:

Fløttur sigur frá

Í bókini hjá Sámal Johansen "Til lands" eru fleiri samrøður við gamlar menn, sum hava verið til lands. Eisini er ein við Elias Hansen, Liggjas á Flóttinum, í Syðrugøtu, sum fólk framvegis minnast á Bakkafjørðinum, sum greitt frá aðrastaðni í blaðnum. Vit endurprenta hesa samrøðu:

"Eg var í Íslandi og róði út í 34 ár á Bakkafirði, (Bakkafjørður er á suðurarmínnum á Bakkafloá). Inn

úr Bakkafloá eru tveir aðrir firðir: Miðfjørður og Finnafjørður). Fyrsta árið var 1907, og seinasta árið var 1949, okkurt vár fór burturimillum. Oftast vóru vit 11 menn í felagnum, viðhvort 4 menn, og seinasta árið vóru vit bara 2 menn.

Vit fóru við postskipum t.d. "Ceres", "Vestu" ella "Ingolf". Hesi skip sigldu tá regluliga millum Danmark, Føroyar og Ísland. Eg minnist, at tað plagdi at

kosta 10 kr. fyri hvønn man at fara við, um vit guldu peningin í landi, men guldu vit hann umborð, kostaði tað 12 kr. Tá skuldi stýrimaðurin helst hava 2 kr.

Vit vóru í lastini á skipinum við øllum tí viðføri, vit høvdu. Har var ofta trønglist, og svøvnurin var lítil, vit fingu onkran blund so av og á, men gingu annars mest á dekkinum og vålaðu. Áti var ikki gjört nóg av, onkur kundi seta seg á lastalúkuna við einari seiðagreipu og einum rivi; ein temunn ella ein kaffimunn kundu vit fáa frá teimum umborð, men skamm í tað, summir av kokkunum vóru trekir at lata okkum fáa nakað, men ikki var leingi yvirum – einar 36 tímar, so tað stuttu tíðina kundu vit saktans klára okkum.

Á Bakkafirði fingu vit nýggj timburhús at búgvá í. Hetta vóru mestum at kalla stórir skúrar, sum vórðu bygdir til føroyskar útróðarmenn. Hesir skúrarnir vóru ikki væl gjørðir, tað geys so illa í teimum, at tá ið vindur var, var tað, kann eg væl siga, ikki inniverandi fyri gjóstri. Tá vóru tey gomlu íslensku moldhúsini ólika lýggjari, og tað vóru fleiri, sum heldur vildu vera í teimum.

Konufólk at halda hús
Vit høvdu konufólk til at halda hús fyri okkum. Tey fyrstu árin vóru tað íslensk konufólk, sum hildu hús hjá okkum, og summar av teimum dugdu bara óføra væl, bæði at hava tað reint og nossligt inni og at gera mat, onkur av teimum hevði verið á húshaldsskúla og lært matgerð. Tey seinastu árin høvdu vit føroysk konufólk at halda hús hjá okkum. Tað var óføra gott at kunna hava konufólk heima at matgera og at halda íbúðina reina og nossliga. Menninir høvdu nóg mikið at gera, og so eru tað so fáir menn, ið eru so húsligir, sum kvinnur eru.

Eg haldi, at húsaleigan mátti sigast at vera høg. Vit guldu 1/10 av bruttoinntökuni í húsaleigu. Tað vóru fiskakeypararnir, sum áttu húsini, vit búðu í, og áttu teir ikki húsini, so útvegaðu teir íbúðir. Saltaðu vit fiskin, so rindauðu fiskakeypararnir 1/10

av saltinum, og keyptu vit sild, so rindaðu teir 1/10 av tí, sum sildin kostaði. Skatt guldu vit eisini, 35 oyru av hvørjum skipundi í ráfiski; 800 pund av ráfiski roknaðu teir fyri eitt skippund.

Fiskaðu egið agn
Vit seldu fiskin bæði sum ráfisk og saltfisk, tey fyrstu árin næstan bara sum ráfisk, men seinni fóru vit at flekja og salta fiskin. Har var stórvandur handil og stórvogsmáluslúhús til fiskin, nóg folk arbeiddu upp á fisk, harímillum eisini nóg fóroysk konufólk.

Vit brúktu snøri og pilkta fyrru tíðina á árinum, men tá ið tað kom út í juli mánað, brúktu vit mest línu, tá var sildin komin. Vit høvdu sildagorn við okkum, og viðhvort var nóg sild at fáa, vit fingu altið so mikið av sild, at okkum treyt ongantid agn. Sildina goymdu vit í frystikassum, og kava høvdu íslendingar í moldhúsum. Seinni, tá skip vóru farin at royna eftir sild, komu tey ofta inn á Bakkafjørðin, og tá plagdu vit at keypa agnsild frá teimum. Tá vit sjálvir royndu eftir sild, settu vit gørnini soleiðis, sum vit seta gørn í Føroyum, men oftast royndist tað betur at fara út í Bakkafloá við drívgörnum.

Tað kundi tíðum vera so nógur sólvindur í Íslandi, at ikki var hugsandi um at royna útróður um dagin. Um hásummar eru næturnar ljósar, so tað hendi seg ofta, at vit fóru til útróðrar móti nátt, tí um náttina var stilli. Roynt varð til kl. 9-10 um morgunin, tá kom vindurin. So varð sett á segl. Fiskileiðirnar hjá okkum lógu soleiðis fyri, at tað bar til at sigla heim meginpartin av leiðini. Tað vóru um fjøruti bátar, sum royndu um somu leið, so ofta vóru segl at síggja á Bakkafloánum og úti fyri Bakkabjørgum.

Viðhvort var óføra nóg hýsa at fáa á línu. Tá steinurin var komin í bátin, kom øll línan upp á flot við hýsu á hvørjum húki.

Ójavnt var, sum fiskurin vildi taka. Vit sóu ofta niður á stórar toskatorvir, men fingu ongan, hann stóð beint upp og niður við gronini móti botninum. Hetta var nær landi og á so grunnum vatni, at botnur sást.

Fiskurin svevir
Eitt árið kom ein íslendingur við einum smádreingi úr Finnafirði til Bakkafjørðin at róvga út. Tað kom ikki so ógvuliga nóg burtur úr fiskiskapinum hjá hesum íslendingi, men hann visti nóg um fisk, og hvussu fiskar høttaðu sær. Ein dagin vóru vit útrónir, men drupu ikki livandi. Vit royndu bæði eina og aðra leið, men fingu einki. Allir bátar fóru til lands utan ein bátur úr Fuglafirði. Hesin báтур drálaði longst, og tá hann var á heimleið, kom hann fram á íslendingin og smádreingin, teir høvdu heldur einki fingið.

"Nú er fiskurin farin," heldur fuglfirðingurin við íslendingin.

"Nei, hann er," svarar íslendingurin.
"Hvar er hann?" sprýr fuglfirðingurin.

"Hann svevir," svarar íslendingurin.
"Nær vaknar hann?" sprýr fuglfirðingurin.

"Tá ið tað fer at fjarar," svarar íslendingurin.
Fuglfirðingar steðaðu á, og so var, sum íslendingurin segði, tá ið tað fór at fjarar, fór fiskurin at taka. Fuglfirðingarnir fyltu bátin, og íslendingurin og smádrongurin fingu so nóg, sum teir vóru mentir at draga.

Brendu toskaryggir Húsini, vit búðu í, vóru, sum sagt, av viði. Inni í kókinum var ein litil komfyrur, ella kabúss, tað var tað einasta at hita húsini við, og tá ein litil petroliumskókari var undantikin, var henda kabúss tað einasta at kóka matin á, so ætlast kann, at tað skuldi hegna til við hesum vána amboðum at matgera niður í 12 svangar menn. Og ógvuliga illa gekst at fáa brenni til kabússina. Vit høvdu nakrar kolamolar, men teir vóru ódrúgvir, vit royndu at henta saman tey viðasprek, sum vit kundi fáa fattur á, men tað munti ikki nóg. So var tað livurin, men tað var so óluk-sáligur kjararoykur av henni. So funnu vit uppá at turka toskaryggir, hetta mundi ivaleyst onkur hava gjört undan okkum. Vit hongdu toskaryggirnar upp at turka og hongdu so livrar upp á teir. Tá ryggirnir vóru turrir, brúktu vit teir til at

Her arbeiða tey sild á Bakkafjørðinum.

Tað kundi væl hent, at tað eru föroyskir bátar, sum avreiða her Knoss hevur verið!

Hetta kundi eisini verið föroyskir bátar.

Her tykist okkurt slag av samkomu at vera.

kynda upp við í kabússini, teir brendu bara ófört, men kjararoykurin var nóg so nógur.

Seinni, tá primussarnir komu í brúk, gekst betri við at matgera. Vit høvdum grýtur, sum tóku nóg mikil til seks menn. Dögurðin var fyrir tað mesta fiskur og livur, men tær, sum hildu hús hjá okkum, dugdu bæði at steikja fisk og gera frikadellur. Annars var keks og annað, sum vit skuldu brúka, at fáa í handlinum, men vit roynu, sum vituligt var, at keypa minst möguligt. Nakað av skerpikjotti og rullupyslu hevði hvør maður høvt við sær, men tað hevði hann fyrir seg sjálvan. Har ráddi ikki minst um at drýggja, at teir høvdum skerpikjotum heim aftur við sær.

Berini besta tinganest

Var uppilega, vældu vit um fiskireiðskapin, rørdu húkar og hugdu eftir línunum, og so rivu vit saltfiskin um, altið var okkurt at takast við. Sunnudagurin varð hildin burturav. Tá varð lestur lisin, men eg minnist einki til, at tað nakrantið varð sungið.

Ikki varð farið til útróðrar sunnukvöld fyrr enn móti nátt.

Tá ið berjatíðin kom, hentaðu vit altið ber at hava heim aftur við okkum. Vit hentaðu tey altið upp í stór blikk við loki á. Vit vistu, at berini vóru besta tinganest hjá børnum um at fáa. Har var ov mikið av berum, eisini bláber, men tey bar ikki so væl til at goyma, og tí hentaðu vit ikki meir av teimum, enn vit ótu sjálvir.

Áðrenn heim varð farið um heystið, fekk hvort bátsfelag ein seyð til gávu frá tí manni, tey høvdum høvt við at gera. Tey stórstu bátsfelögini fingu ein góðan gamlan seyð, meðan tey smærru felögini fingu eitt gott lamb. Hetta kom væl við, tað var forkunnugt at fáa aftaná eitt strævið summar við fábroyttum kosti.

Úrtókan misjøvn
Tað hendi seg onkur ár, at vit fingu fiskin, sum vit høvdum saltað, heim til Føroya við fóroyskum sluppum. Tað var eyð so góður prisur at fáa her heima, men vit mættu ansa eftir ikki at lata nakra arbeids-

lon. Tá vit gjordu alt arbeiðið sjálvir, lossaðu fiskin umborð í skipið og skipaðu hann upp í Føroyum, so loysti tað seg at taka hann heim, men skuldu vit gjalda lón fyrir detta arbeidið, so hevði tað ikki verið nakar vinningur at fóra fiskin heim.

Nú er eftir at spyrja: Hvussu vignaðist hesin útróðurin fyrir fóroyingum? Eg kann bara svara fyrir meg og teir, sum vóru í felag við mær. Úrtókan var ógvuliga misjøvn, vit fingu í part frá 200 kr. til 600 kr. tey fyrstu árini, eg var og róði út í Íslandi, okkurt ár var tað minni enn 200 kr., ringasta árið var 1918, tá fingu vit 40 kr. í part. Best vóru tey fyrstu árini, tá hevði peningurin eisini meira virði, enn hann hevði seinni. At fáa 500 kr. í part tey fyrstu árini var bara nóg. Hvussu gekst hjá teimum, sum róðu út í øðrum plássum, dugi eg ikki at siga. Onkur fekk helst meira enn vit okkurt árið, tað er einki at ivast í, men tá samanum kom, hugsi eg ikki, at munurin mundi vera stórvor.

Seinasta árið, eg var í Íslandi og róði út, var, sum ikki at lata nakra arbeids-

Fjørðan á Bakkafjörðinum.

sagt, 1949. Vit vóru bara tvær tað árið og fiskaðu heilt væl. Vit flaktu og saltaðu fiskin og seldu hann í Íslandi. Virðið á tí íslensku krónuni var tá 75, men áðrenn söljan var komin rættliga í lag, fór virðið á íslensku krónuni niður í 42. Tað var stórusur missur hjá okkum. Kortini fingu vit 2.000 av okkara krónum í part, og vit kundu vera glaðir, at

vit fingu so frægt, tí brátt fór virðið á tí íslensku krónuni enn longur niður. Hetta árið tóku teir onga húsaleigu frá okkum, og vit rindaðu heldur ikki skatt. Teir hildu, tað gjordi ongan mun, um vit rindaðu nakað ella einki.

Íslendingar
beinasamir
Tað hoyrdist viðhvort, at íslendingar skuldu hava

verið óbeinasamir móti fóroyskum útróðarmönnum, bæði so og so. Hetta kundu vit ikki siga. Teir íslendingar, sum vit høvdum nakað við at gera, vóru av hampiligastu monnum og hartil reiðiligrar, tað skulu teir eiga frá mær," endar Liggjas á Fløtti frásøgn sína.

Hetta eru Götumenn, sum í mong ár róðu út á Bakkafjörðinum. Teir eru frá vinstru Zakaris Karl í Frammistovu (Joensen), Liggjas "Flöttur" Hansen, Liggjas hjá Henrikki (Huusgaard), beiggi hansara Hans Andreas og Eiðis Hans Jakku (Thomsen). Tann fyrsti var úr Norðagøtu. Hinir úr Syðrugøtu. Hans Andreas var ein teirra sum í 1910 var við til at stovna FF.

Myndina hava vit fangið frá Jógvan Edvard Hansen.

Veiðan av upsa 6-7 faldað síðan 1998

Fiskastæddir í árunum frá 1998 til 2003 hjá Beta, frá jan. til mei.

Toskur	2003		2002		2001		2000		1999		1998	
	Tons	stkk.	tons	stkk.	tons	stkk.	tons	stkk.	tons	stkk.	tons	stkk.
1 á 8 kg	25.410	3.176	27.706	3.463	45.251	5.656	38.325	4.540	33.257	4.157	25.682	3.335
2 á 5,5 kg	78.431	14.260	119.377	21.705	120.831	21.969	122.761	222.320	212.144	38.571	138.947	25.263
3 á 3 kg	100.594	33.531	257.063	85.687	204.184	68.061	108.086	35.362	242.462	80.820	195.375	65.125
4 á 1,5 kg	21.282	14.188	86.613	57.742	106.091	70.727	15.227	10.151	35.843	23.895	48.006	32.004
5 á 0,65 kg	202	310	523	805	4.800	7.384	-	-	-	-	-	-
	225.919	65.465	491.282	169.402	481.157	173.797	280.399	272.373	523.706	147.443	409.010	125.727
Hýsa	2003		2002		2001		2000		1999		1998	
	Tons	stkk.	tons	stkk.	tons	stkk.	tons	stkk.	tons	stkk.	tons	stkk.
1 á 2,5 kg	68.316	27.326	164.878	65.951	128.698	51.479	34.242	13.697	52.218	20.887	16.838	6.735
2 á 1,5 kg	82.749	55.166	161.362	107.574	235.703	157.135	284.662	189.775	188.046	125.365	227.356	151.571
3 á 0,75 kg	139.741	186.321	85.687	87.582	25.505	34.007	12.871	17.161	37.780	50.373	176.867	235.823
4 á 0,4 kg	20.051	50.127	2.009	50.223	563	1.408	-	-	795	1.988	472	1.180
	310.857	318.940	393.936	311.330	390.469	244.029	331.775	220.633	278.841	198.613	421.533	395.309
Upsi	2003		2002		2001		2000		1999		1998	
	Tons	stkk.	tons	stkk.	tons	stkk.	tons	stkk.	tons	stkk.	tons	stkk.
1 á 8 kg	70.070	11.678	93.563	15.594	160.763	26.794	112.758	18.793	360.628	60.105	320.228	53.371
2 á 4 kg	187.367	46.842	413.177	103.294	1.058.442	264.611	618.557	154.639	842.668	210.717	555.782	138.946
3 á 2,25 kg	1.616.922	718.632	1.568.458	692.648	1.593.485	708.216	1.799.985	799.993	1.376.948	611.977	678.897	301.643
4 á 1,1 kg	1.750.181	1.591.074	1.392.762	1.266.147	259.350	235.773	131.508	119.553	92.681	84.255	72.149	65.590
5 á 0,4 kg	1.900	4.750	387	968	134	335	-	-	-	-	-	-
	3.626.440	2.372.976	3.458.347	2.078.651	3.072.174	1.235.729	2.662.808	1.092.978	2.673.125	967.054	1.626.856	559.550

Tað er alment kent, at vinnan í Føroyum eiger nóg tey bestu hagtoplínir fyrir fiskiskap. Beta við Olaf Olsen skarar framur á hesum øki.

Olaf hevur gjort eina uppgard yvir veiðuna hjá Cubatrolarunum fram til mai fyrir árini 1998-2003. Umframt samlaða vekt hevur hann gjort upp gongdina í støddunum. Út frá hesum hevur hann roknað út talið av fiskum fyrir tey týdningarmestu fiskaslaginu tosk, hýsu og upsu.

Vit endurprenta hesa áhuga-verdu talvuna her. Tað eru nóg spennandi töl, m.a. at veiðan av upsa er 6-7 faldað í tóllum síðan 1998. Hetta skuldi als kunnað borið til, men ger tað kortini.

Vit rokna við, at serliga fiskimenn fara at kanna hesi töl við áhuga.

Journalistar geva FF-blaðnum rætt:

Fjølmiðlarnir eru ein hóttan móti fólkaraðinum!

Í Dimmalætting næstseinasta leygardag var ein áhugaverd lýsing av fóroystu fjølmiðlunum. Tað vóru ennta tiðindafólk, sum lögdu navn til hesi sjónarmið.

Sagt varð:

Í Danmark eru fjølmiðlarnir seinnu árini vorðnir alsamt sterkari og meira ágangandi, og tiðskil hevur umsitingin kent seg noyddá at vápna seg við fólkum, ið duga at taka sær at fjølmiðlunum. Í Føroyum hevur gongdin verið tann óvuta. Her er almenna umsitingin alsamt storrí og sterkari, meðan fjølmiðlarnir ikki eru tað. Hetta er ein fólkaraðisligur trupulleiki, tí almenningurin fær ikki ta kunning, ið hann hevur fyri neyðuni fyri at rökja sínar samfelagsligu skyldur.

Figgjarligu karmarnir hjá fóroystu fjølmiðlunum eru so mikið vánaligar, at tann miðvisa og uppgravandi journalistíkk, ið bæði er tiðs- og mannskapskrevjandi, er fyri vanbýti. Sum stóðan er í dag hava fóroystu hovorki nóg mikið av fólkí ella figgjarliga orku til at rökja sínar uppgávur.

Til hetta er stutt at siga, at lýsingin av fjølmiðlunum er fullkomiliga røtt, og hetta hevur eisini verið ført fram ferð eftir ferð her í blaðnum.

Men undanforslan fyri hesi stóðu, nevnigila at tað skal vera tørvur á manning og pening hjá fjølmiðlunum, er heimsins vánaligasta umbering.

Tað er lætt at staðfesta, at fóroystu fjølmiðlarnir hava ein hóp av fólkí, meginparturin av teimum hava enntá fingeð útbúgving uttanlands.

Tað einasta, sum krevst av hesum fólkum, er, at tey nýta vanligt vit og skil, og at teir eru tað, sum á góðum donskum kallast "ubestikkelige" í breiðari merking.

Tað er júst her, tað haltar. Tað skal bert minsta innlit í samfélagsviðurskifti til fyri

at kunna staðfesta, at almenna rættarfatanin í Føroyum er sum í eini bananrepublik. Men tað er eins greitt, at fóroystu fjølmiðlafólk meta tað sum sína hóvuðsuppgávu at "endurgeva" politisku makthavararnar og ikki at "viðgerða" tað, sum teir standa fyri.

Tað, sum ræður um, er ikki at falla í ónáði hjá teimum ráðandi – fyri framhaldandi at kunna vera í krithúsínum hjá teimum. Tí verða uppløgd rættarbrot tagd í hel.

At figgjarstóðan hjá miðlunum skal vera ein forðing fyri, at kunna gera neyvar kanningar er ikki minni tvætl. Tiðindafólkini kundu havt ov mikið at gjort bert við at nýta teirra sunna fornuft, og hetta er í hvussu er ókeypis.

Tað kann eisini staðfestast, at tá talan er um ítróttarhendingar uttanlands, tá mangla ikki pengar. Tá fara heilir herar avstað frá øllum fjølmiðlunum, so tað kunnu fáast 4 ymsar frásagnir frá tí sama málinum, sum verður skorad í einum dysti.

Annars hevur FF nýtt fitt av peningi fyri at útvega hægstu donsku serfrøði í stjórnarmálum. Henda vísti greitt, at rættarpolitikkurin í Føroyum er tann, at tað er bert, tá tað hóskar við "politisca viljan", at donsk rættarsiðvenja verður nýtt. Annars verða bert uppfunnin serfóroyesk prinsipp, sum hóskar til politiska viljan. Tískil verða avgerðir tiknar, sum vildu verið greið rættarbrot í einum framkomnum rættarsamfølag sum tí danska.

Og so hendir einki meira.
So einfalt er hetta.

Er ein avgerð sum eisini er ólóglig eisini ógyldug?

Í málinum um "Jógvan S" hefur Halgit W. Poulsen, advokatur, reist ein spurning, sum als ikki er umrøddur, hvørki fyrr ella seinni. Og hann er: Er ein evt. ólóglig avgerð eisini ógyldug mótvægis borgaranum?

Halgit skrivar: (restin er kopierað úr brævi hjá Halgit):

Alment um munin millum ólógligar og ógyldugar avgerðir, herundir tyngjandi ("bebyrdende") og fyrimunarligar ("begunstigende") avgerðir, og treytirnar fyri aftur-toku av seinastnevndu

Fyrisitingarligu reglurnar um hesi viðurskifti kunnu heilt stutt lýsast soleiðis: Hóast ein avgerð er ólóglig, t.v.s. er rættarliga ófullfiggjað ella skeiv, er ikki harvið sagt, at hon neyðturviliga er ógyldug.

Til tess krevst, at hesar treytir eru loknar: (a) avgerðin skal fyri tað fyrsta vera í ósamsvari við galldandi rætt, t.v.s. ólóglig. (b) Harnæst skal ósamsvarið vera munandi ("væsentlig"), og (c) Serlig viðurskifti kunnu kortini á avgerðandi hátt tala móti at avgerðin verður lýst ógyldug. Hetta kemur serliga upp á tal, um tað snýr seg um eina fyri borgaran fyrimunarliga avgerð.

Er avgerðin um at játtu umsóknini frá Sp/f Nakki ógyldug?

Frammanfyri er spurningurin sett við, um grundgevingarnar hjá landsstýrismálanenndini eru nóg haldgóðar til at

lysa avgerð fiskimálaráðsins um at játtu umsóknini frá Sp/f Nakki at vera ólógliga. Um niðurstóðan hevði verið tann, at avgerðin var ólóglig, er harvið ikki sagt, at hon er ógyldug við teiri rættarfylgju, at hon kann ella skal takast astur.

Hertil krevst, sum í stuttum lýst omanfyri undir pkt. 2 annað og meira.

Tíverri gevur málsviðgerðin hjá landsstýrismálanenndini ongar upplýsingar um viðurskiftini hjá umsókjaranum Sp/f Nakki enn tær, sum síggjast í umsóknini, har upplýst verður, hvørji skip tað snýr seg um, hvørji hóvuðsmátni eru á skipunum, og hvørji fiskiloyvi tey hava. Hetta eru alt upplýsingar, ið Fiskimála-

stýrið hevði frammanundan, og einki bendir á, at umsókjarin hefur givið

skeivar upplýsingar ella á annan hátt villleit myndugleikarnar.

At umsókjarin ikki er hoyrður í sambandi við málsviðgerðina hjá landsstýrismálanenndini er nattúrligt, havandi í huga, at nevndin sambært § 38 í stýrisskipanarlögini hefur til uppgávu at hava eftirlit við, at starv landsstýrisins verður útint á lógligan hátt. Avgerðir nevndarinnar hava sostatt ikki, og eiga heldur ikki at hava, beinleiðis fylgjur fyri borgararnar. Hetta kann kortini henda óbeinleiðis, og er tað óiv-að tí, at starvsskipanin fyri nevndina ásetur, at hon ikki skal taka mál til viðgerðar, ið tað betur hóskar seg at gera av í eium rættarmáli. Nevndin kann somuleiðis (og eiger helst eisini at) vísa mál, sum hava við viðurskiftini hjá tí einstaka borgaranum at gera, til Løgtingsins umboðsmann.

Spurningurin um í hvonn mun avgerðin hjá Fiskimálastýrinum er ógyldug má tí verða viðgjördur á almennum grundarlagi og utan serliga vegleidung í upplýsingum um tað konkreta málid.

Í hesum sambandi kann verða nevnt, at lógin um vinnuligan fiskiskap í §§ 45 til 47 hefur reglur um tíðaravmarkaða afturtóku av veidi- og fiskiloyvum. Ongar av hesum reglum hava við viðurskifti at gera, sum líkjast hesum málinum. Í § 46 er ein heldur óskiljandi regla um afturtóku av loyvum í fórum, har brot er framt móti reglum um útinnan av embætiskyltu. Lógarviðmerkingarnar saga einki um, hvat sipað verður til við hesi regluni.

Í tilíkum fórum, har treytirnar fyri afturtóku ikki eru reguleraðar í lög, má spurningurin verða viðgjördur við stóði í almennum fyrisitingarligum reglum.

Verður lagt til grund, at avgerðin var ólóglig, er næsti spurningurin um eitt möguligt rættarligt brek við avgerðini hefur

verið munandi ("væsentlig"). Við stóði í viðgerðini frammanfyri undir pkt. 4 er torfört at koma til annað úrslit enn, at tað eru minst lika góðar grundur undir rættarfatanini hjá Fiskimálastýrinum sum hjá landsstýrismálanenndini. Tað kann tí í mesta lagi sigast at vera eitt ivamál, um avgerðin var ólóglig ella ikki.

Hvat kann tala ímóti ella fyri at lata avgerðina verða standandi, hóast hon (kansa) er ólóglig? Litið tykist at tala ímóti ella fyri at lata avgerðina verða standandi, hóast hon (kansa) er ólóglig?

At tað almenna ádregur sær eitt munandi endurgjaldskrav við vanda fyri at verða dømt, skuldi eisini talað fyri, at lata givna loyið verða standandi.

Hinvegin má tað haldast at vera eitt vandamikil inntriv í rættindi borgaranna mótvægis myndugleikunum, um avgerðin hjá Fiskimálastýrinum verður standandi.

At ein afturtóka av til-søgnini hevði verið eitt figgjarliga ávalvarsligt inntriv í viðurskiftini hjá umsókjaranum, sum í meira

enn eitt ár hefur innrættad seg eftir at loyið var givið og, eftir hvat skilst, hefur gjort munandi ilögur í sama álti, er eyðsæd.

Javnraettarsjónarmið tala eisini ímóti einari astur-tóku av til-søgnini, utan so at hini 32 málini, ið eftir öllum at döma eru viðgjörd eftir sama leisti, verða tikan upp til nýggja viðgerð og givin loyi afturtikin í tann mun tey málini eru lik hesum. At tað verður gjort er helst óhugsandi og hevði eisini verið rættarliga óforsvar-ligt.

At tað almenna ádregur sær eitt munandi endurgjaldskrav við vanda fyri at verða dømt, skuldi eisini talað fyri, at lata givna loyið verða standandi.

Samanumtikið má niðurstóðan vera, at hóast tað hevði verið lagt til grund at avgerðin var ólóglig, er einki sum talar fyri, at hon eisini er ógyldug, sum er ein treyt fyri, at til-søgnin kann verða tikan astur.

Tøkk aftaná ein fóðingardag

Tann 21. august fylti eg 60 ár. Eg hevði ikki ætlað at gera nakað serligt burturúr, men kortini gjördist hetta ein stórfingin dagur, sum flóvar hjartarötturnar.

Tí vil eg takka øllum, sum mintust meg – og Kirstin, sum fyllir sama dag, hendar dagin.

Tøkk til tykkum øll, sum stukku inn á gólvíð á Fiskimannafelagnum, tøkk fyri allar blómur og gávur, tøkk fyri upprindingar og fjarrit og heilsanir annars, tøkk til dupultkvartettina, sum við sinum yndisliga sangi setti sín dám á dagin, og tøkk til tykkum, sum mintust meg í blöðunum! Og ikki minst tøkk til tykkum sum hjálptu til. Hvør einstakur av tykkum gjördu dagin minniligan!

Óli

Mentan í undirhúsinum

Nú hefur verið so nóg um mentan í hinum fjölmálunum. Vit vilja fegin skriva eitt sindur um mentan, sum hini ikki umrøða, og tað er tann, sum er í Undirhúsinum, har tilkomnir menn hittast og hava ymist til dagkvældju, sum t.d. at spæla kort. Nógvir av heusm eru garvadír sjómenn, so teir hava roynt eitt sindur av hvørjum.

Her koma eisini nóg

fremmandafolk inn. Síðsta ár komu – víku um víku – fyrst Anker Jørgensen inn á gólvíð og síðan Mogens Gistrup. Tað kann illa hugsast stórra munur á tveimur politíkkarum, men í gestabókini í undirhúsinum komu teir at standa lið um lið.

Um dagarnar, tá vit hugdu inn, var danska listarkvinnan, Rigmor Bak Frederiksen, aftur komin á vitjan. Hon hefur nevni-

liga verið fyrr. Men nú hevði hon sett sær fyrir at fáa eina mynd av Petur hjá Niels í Heiðunum. Petur er eisini ein royndur maður á sjónum bæði burtur og heima.

Vit fylgdu arbeidiðnum og kunnu eisini vísa endaliga úrslitið.

Her siggja vit "modellið", Petur, saman við Hákuni Jensen, sum eisini er ein royndur skipari.

Egil Hansen, listarkvinnan Rigmor og Zakaris Joensen. Báðir hesir eru royndir sjómenn. Zakaris var einaferð yngsti skipari í landinum.

Petur byrjar at likjast á myndini.

Nú líður heilt væl.

Rigmor Bak Frederiksen
Falkenkaer 26,
DK-8883 Gjerm.
Tlf. 86 87 56 02
E-mail: rigmorbak@mail.dk

FODT: 1948.

UDDANNELSE:
Det Jyske Kunsthakadem 1973-77.

UDVALGTE UDSTILLINGER:
2003: Rytmisk forlab, Aarhus Kunstmuseum. 2002: Viborg Amtsgård, Kjellerup Kunstforening, Galleri Birkeholz, Gilfølsgård, Akureyri, Island. 2001: Galeriet Vognesgaard, Kulturhuset i Farsø. 2000: Kulturspinderiet Silkeborg – en udstilling med lyd og kunst, Ulstrup slot, Kunstmessen i Århus, Islandsbilleder i Helligåndshuset i Randers, Tegnesymposium Brænderigården i Viborg. 1999: Silkeborgudstillingen. 1998: Kunstråmenes hus i Århus, Brandengsgården i Viborg. 1996: Filosofgangen i Odense, Smidjan i Tórshavn på Færøerne, Gruppe 80 Vrá hejskole (medlem 1980-1995). 1995: Galleri GI, Hjørring. 1993: Hammel til Polen – vandreudstilling, Kirkebonnerup. 1991: Silkeborg Kunstråmenes hus (medlem 1991-94). 1990: Kunstråmenes hus i Århus. 1983: Kunstråmenes for Hjørring og Omegn. 1982: Svendborg Kunstmuseum. 1981: Haderslev Museum (Gruppe 80. 1980: Nykabing i Sverige. 1979: Kunstråmenes for Tisvilde. Censurerede udstillinger: KB 1978, 79, 80, 81, 82. KE: 1979, 85. KP: 1979, 80).

ARBEJDSOMRÅDER:
Tegning, maleri. Undervist i tegning på Randers Kunstsksole siden 1992, gæsteholder på bl.a. Ranum Kunstsksole og Kunstsksolen i Akureyri, Island.

ARBEJDSREJSER:
Færøerne 1985, 1989, 1995, 1996, 1999, 2001 **2003**
Island 1999, 2001, 2002.

BOGUDDIVESE:
"Min doende far" – tegninger.

LEGATER:
Kulturministeriet 1995, Heinensens hus Færøerne 1996, Helge Bechs mindelegat 1999, Studio Workshop i Akureyri, Island 2002, Kulturudviklingspuljen Århus Kommune 2002, Toyota-Fonden 2002. **Statoens Kunstfond 2003**

LITTERATUR:
Weltwache Kunstråmenes leksikon, suppl.
Kunstråmenes i Århus Amt, udgivet af Kunstråmenes Hus 1992.

Medlem af Billedkunstråmenes Forbund (BKF).

Sum tað sæst er Rigmor roynd listarkvinna. Hetta er hennara sjeynda arbeidsferð til Føroyar.

Og her siggja vit endaliga úrslitið.

Fiskavirkið á Bakkaþjörðinum

Á Íslandsferðini vildu vit eisini hava eitt sindur av innliti í íslendskt vinnuliv og ikki minst á einum lítlum plássi.

Her var tað so heppið, at vit áður hava verið í samband við Kristinn Petursson, sum er stjóri á

fiskavirkinum Gunnólfur á Bakkaþjörðinum. Vit komu í samband við hann gjøgnum Jón Kristjáns "okkara" fiskifrøðing, sum er eins umstríddur í Íslandi sum í Føroyum. Men Jón hevur sínar stuðlar, og teir økjast eis-

ini í Íslandi, og Kristinn er ein av teimum.

Hann er eisini ein avgjørður móttostðomaður av íslendsku kvotaskipanini og teirri miðsavnning, sum hon stendur fyrir. Hann hevur eisini alment givið sín sjónarmið til kennar, og onkur av hansara greinum hevur eisini verið í FF-blaðnum. Við sín um virki hevur hann annars prógað, at tað ber til at ganga ímóti streymimum.

Kristinn hevur eina góða barlast, tí hann hevur eisini verið politikkari. Hann hevur verið limur í Altinginum fyrir Sjálvstæðisflokkini eitt skeið í 90-unum. Men, sum hann sigur, tað er lættari at fá fast við saltfisk enn við politikk.

Kristinn er eisini kunnadur um söguna við "Riddaranum". Og hann sigur, at hann fleiri ferðir hevur verið á staðnum, har báturin holvdist, og sum ikki er so langt burtur frá Bakkaþjörðinum. Hvørja ferð hevur hann kent ein fjáltur á sær og eina kenslu av at sleppa sær burtur haðani. Kristinn hevur eisini samband við Føroyar, tí Esther, kona Jógvana Edvard á Brúnni, sum vit høvdum samrøðu við herfyri, og Kristinn eru trýmenningar.

Vit avráddu so, at tann dagin, vit komu til Íslands 31. juli, skuldu vit leggja at á Bakkaþjörðinum á veg norður eftir, har vit skuldu fáa ein drekkmunn.

Hetta gjördum vit so og fingu høvi til at siggja virkið. Virkið er fyrst og fremst eitt saltfiskavirki. T.v.s. at framleiðslan av saltfiski er nú meira vorðin framleiðsla av saltflökum.

Kristinn sigur, at teir keypta uml. 2.000 tons av toski árliga, og teir fáa umleið 700 tons av lidnari vøru útaftur. Ein stórus partur av ráfiskinum kemur frá útroðrarmannum á plássinum. Teir fáa annars fastan pris fyrir tann stóra toskin, meðan tað er uppboðssöluprísur fyrir hini fiskaslögini. Fiskurin verður keyptur ókrudur, og lættir hetta nögvum hjá útroðrarmannum. Men Kristinn keypir eisini á uppboðssöllum aðra staðni í Íslandi, og heilt í Reykjavík keypir hann fisk.

Einir 25 mans arbeiða her, og tað er givið, at fyri eitt so lítið pláss hevur

eitt slíkt virki alstóran týdning. Tímalönnin er nakað minni enn í Føroyum. Men tað verður uppvigað av, at í Íslandi gjalda tær lægru lönirnar lutfalsligan lágan skatt. Tí hefur tað eisini alstóran týdning fyrir Bakkaþjörðinum sum samfelag, at Kristinn fær möguleika framhaldandi at fáa fatur á fiski.

Hvussu tað kann gangast, tá illa vil til, sást á Raufarhøfn nordanfyri. Her fóru vit báðir Elias eitt kvøld inn á hotellið at

fáa eina bita. Fyri 8 árum síðani búðu 450 fólk her. Nú er fólkatalið komið niður á 250. Orsókin er tann einfalda, at kvoturnar á Raufarhøfn eru seldar til Akureyrar, har fiskurin nú verður avreiddur. Hetta merkir arbeiðsloysi og fráflyting.

Alt av fiskinum kemur til sættis á Bakkaþjörðinum. Lippur verða skornar og seldar til suðureuropa, og høvd og ryggir verða eisini turkaðir til útflutning.

Tað skal sigast, at tað er rættilig ogn í nýggju smábáthavnini á Bakkaþjörðinum. Bryggjukantarnir eru tilsamans 160 metrar og dýpið er 4 til 5 metur. So er eisini lossingarkrani, so tað er gjört nakað fyrir at lívga um bátaflotan. Einir 20 bátar eru skrásettir her, og allir eru teir undir 12 tons.

Vit vilja lýsa virksemið á Bakkaþjörðinum við nøkrum myndum:

Kristin greiðir frá.

Lippum var nóg mikið av, og Kristinn var so beinasamur at geva føroyingunum eitt kók av lippum.

Tað eru nakrir óföra stórir toskar.

Skorið verður við hond.

Tøkni verður eisini nýtt.

Kristinn t.h. saman við føroyingum.

Hetsurin hjá útvarpinum móti fiskimonnum:

Ósannindi og manipulatióir

Sum fólk hava varnast, hevur útvarpið fört ein reguleran hets móti skattaskipanini hjá fiski- og sjómonnum.

Fyrst skal sigast, at vit til fulnar viðurkenna, at fólk kunnu hava aðra hugsan um eitt slíkt mál enn vit sjálvir.

Men ein kann væl við fullum rætti krevja, at tá ein landsstovnur sum útvarpið tekur eitt slíkt mál upp, skal tað ikki vera á ein hátt, sum kann fastast sum ein missionering fyri persónligu sjónarmiðunum hjá útvarpsfólk.

Tað er júst tað sum er gjört, og sum vit skulu vísa á í hesi grein.

Annita uttan grundarlag Grundarlagið fyri tíðindunum er orðaskiftið um lögmannsrøðuna, har Annita á Fríðriksmørk mælti til at avtaka hesa skipan. Grundgevingin var m.a., at tann vandi, sum í 1998 skuldi vera fyri, at fiskimenn fluttu til Noregs vegna lagaligari skatting av fiskimonnum har, var í hvussu er ikki til staðar í dag.

Hetta kundi bert fastast sum, at tann skattaskipan, sum hevði verið gallandi i Noregi fyri fiskimenn, var avtikin ella í hvussu er broytt til tað verra fyri fiskimenn. Tað skuldi verið ein sjálvfylgja hjá einum sambært lög óheftum tíðindastovni at kanna hetta. Hetta varð ikki gjört, ti tað vildi oyðilagt ta frammanundan gjørðu niðurstøðuna.

Men FF kennir sjálvsgagt hesi viðurkisti og hevur kannað, um nökur broyt-

ing er hend. Og vit hava fingið staðfest, at tann tá lagaliga skattingin av fiskimonnum í Noregi er enn lagaligari í dag! Her fáa fiskimenn ein frádrátt uppá 20% av inntökuni. Hámarkið var inntil í fjør kr. 70.000. Nú er tað haekk-að til kr. 80.000! Tað vil siga, at tað er púra einki í hovuðsgrundgevingini hjá Annitu. Og hóast vit vístu á hetta í seinasta FF-blað, hevði hetta als ongan áhuga fyri útvarpið!

Hvat kosta fiskimenn samfelagnum? Tað næsta, sum hendir, er, at útvarpið biður um eina útrokning frá Toll og Skatt, sum visir, at umrødda skipan síðan 1998 hevur kostað 350 mill. Fiskimenn hava alla grund til at fata júst hengan mætan at seta tølini upp sum eina grova niðurgerðing av teimum. Nær er tað hent fyrr, at útvarpið hevur biðið um útrokning hvat ein einstakur bólkur hevur "kostað" samfelagnum? Neyvan nakrantið. Og nettupp "taktikkurin", at leggja tølini saman fyri 5-6 ár, fyri at tey skulu siggja tess meira ógvuslig út, visir, hvat id liggar aftanfyri. Tá tosað verður um postar á figgjarlógin, kenna vit ikki til annað enn, at upphæddir verða uppgivnar fyri eitt ár. So kunnu fólk sjálvi rokna seg fram til restina. Vit kundi eins væl roknað út, hvat vit hava goldið í

útvarpsgjaldi síðan 1957, og spurt hvat vit hava fingið afturfyri. Tað vildi verið eitt ørandi tal.

Fyri ikki at tala um tey virði, sum fiskimenn hava lagt upp á land í hesum tíðarskeiði, og hvønn týdning hetta hevur havt fyri samfelagið!

Rokna ikki

inntökurnar við

"Typiskt"

fyri útvarpið

hava teir ikki roknað inntökurnar við.

Nevniliga teir skattaborgarar, vit hava

fungið í

fiskimonnum,

sum eru búsettir

aftur í

Føroyum.

Tað finst einki

tal

fyri

hesum,

men vit

høvd

í

fjør

eina

frásøgn

frá

einum

fiskimanni,

sum hevur

sigt

við

donskum

kraftblokkaskipi

í

nógv

ár.

Hann greiddi frá,

at tá

skattaskipanin

kom

í

1998,

fluttu

7

av

9

fiski-

monnum

við

hansara

skipi

aftur

til

Føroya.

Hetta sigur nakað um,

hvussu

stóran

týdning

henda

skipan

hevur

havt.

Hann

meiningar

eru

eisini

meira

politiskar

enn

búskapar-

ligar.

Hertil er fyrst at siga, at tað ber als ikki til at sammeta sáttmálaviðurskifti

hjá

fiskimonnum

við

tey

hjá

arbeiðarum,

sum

mugu

kempa

seg

til

hvørja

krónu

omaná

tíma-

lonina.

Fiskimenn

fáa

pro-

sentpart

av

veiðini,

og

hesin

sjónarmið,

sum

gevur

ur

eitt

sindrur

av

javnvág

i

tíðindaflutningin.

Men um kvoldið er ein

royndur

tíðindamaður

komin

á

vakt,

og

tá

hann

á

kvøldi

skal

geva

ein

samandrátt

av

tíðind-

unum

fyri

dagin,

eru

tið-

indini

um

hetta

mál

ikki

at

kenna

aftur.

Nú

hevur

hann

pilkað

tað

týdning-

armesta

burturúr

upper-

runatiðindunum,

so

tey

vóru

reinsað

fyri

einari

og

hvørjari

atfinning

at

tið-

indaflutninginum

i

út-

varpinum,

sum

Vitjan frá RUC

Fiskimannafelagið hevur javnan vitjan av lesandi ungdómi, bæði úr Føroyum og utanlanda. Nú um dagarnar høvdu vit vitjan af einum bólki av lesandi frá landalærudeildini á RUC, Roskilde Universitetscenter. Tey voru ein bólkurur av einum storrri hópi, sum er komin higar á námsferð. Hópurin hevði býtt seg upp, og teir ymsu bólkarnir viðgjørdu hvort sitt øki. Úrslitið skuldi so helst verðið ein skilagooð frágreiðing.

Tann bólkurin, sum var á vitjan á FF, hevði serligan áhuga í Suðuroynni, hvussu hon politiskt og vinnuliga skilir seg frá restini av samfelagnum. Politiskt verður hugsað um Suðuroynna, sum "lítla Danmark", sum i 1946 var einasta oyggi, har tað var beinleidis meiriluti ímóti loysing. Politiskt verður hugsað um, at her hevur tað meira enn aðra staðni stríðið staðið millum "kaptalismu" og "sosialismu".

Bólkurin hevði verið í Suðroy, og nú vildu tey kanna, hvat meira uttanveltað kundu siga frá. Nú vita vit ikki, hvat tey fingur burturúr, men í hvussu er fekst eitt fitt prát um samfælagslig viðurskifti í Føroyum. Hesi ungu voru sera dámlig og høvdu ein "ektaðan" áhuga fyri Føroyum.

Frá vinstru Maria Lill Petersen, Marie Bøllingtoft, Henrik Andersen, Tommy Simonsen og Kai Lemberg.

Sigast má tó, at tann mest áhugaverdi í hópinum var leiðarin hjá teimum, Kai Lemberg. Hann sá út til at vera ein eitt sindur eldri harri, sum spakuliga var við at nækkast eftirlønaraldri.

Men Lemberg er kortini eitt navn, ein altið hevur hoyrt, uttan rættilega at vita, hvat tað stendur fyri. Hann upplýsti, at hann arbeiddi á Rikisumboðnum í 1949 saman við tí fyrsta rikisumboðsmanninum og seinasta amtmanninum, Wagn-Hansen. Hann fortaldi, at hann hevur verið í Føroyum ikki færri enn 45 ferðir, og sigur hetta nakað um ein sjáldsaman áhuga fyri Føroyum. Frá 1953 til 1981 hevur hann

verið ráðgevi hjá forsætismaðaráðnum viðvikjandi føroyskum figgjarmálum.

Men við eini slíkari langari karrieru slapst ikki undan at spryja hvussu gamal hann var. Jú, tann 28/11 verður hann 84 ár! Tað var nú snøgt sagt ótrúligt.

Vit hava roynt at hyggja í Kraks Blå Bog fyri at fáa eina hylling av, hvat maðurin stendur fyri, og hvat hann hevur avrikað. Hetta er ikki smávegis, sum lesarin sjálvur kann fáa eina varhuga av við tí endurgivna partinum av bláu bók. Fyrst og fremst hevur Lemberg fingist við býarætlan, og her hevur hann verið við so langt burtur sum í Cairo í

Egyptalandi. Um hetta evni hevur hann skrivað ein hóp, og hann hevur ennta verið við til at ritstjórna seinasta stóra danska leksikonnið.

Hann hevur eisini verið virkin móti ES. Umfram alt sitt virksemi er hann so eisini professari við RUC, og tað var í hesum sambandi, at hann var í Føroyum.

Hann hevur verið so ofta í Føroyum, at hann dugur hampiliga væl at lesa føroyskt, eins og hann skilir tað, tá tað verður tosað spakuliga.

Eisini av hesi orsök gjørðist hetta ein stak áhugaverd vitjan.

Fjølbrekað barn í bøn

Harri, hoyr mína bøn,
lýð á neyðarróp mitt! – Sl. 39,13

Mamman hevði í nøkur ár búð einsamøll við fjølbrekaða syni sínum. Guðstrúnna hevði hon mist, og tí var bønin eisini tagnað.

Ein dag við morgunmatarborðið faldaði sonurin hendurnar, sum var hansara tekin fyri bøn, og helt tær upp fyri mammuni. Hon gjørdi sum um, hon ikki sá tað. Sonurin bleiv tó við.

Til siðst segði mamman: "Nei, eg biði ikki longur. Tú mást biðja sjálvur!" Sonurin góðtók ikki svarið, og bleiv tí við at halda hendurnar saman sum bønar-tekin.

Til endans misti mamman tolið, og byrjaði at biðja Faðir vár, so skjótt hon kundi.

Sonurin var kortini ikki nøgdur, tí tað skuldi biðjast ordiliga – biðjast rætt. Hann gjørdi tí aftur bønar-tekin.

Bráldiga vendi sonurin sær móti hurðini og gjørðist sjónliga bilsin. Hann sá okkurt.

Mamman sá einki. Tá sonurin bleiv við at peika móti hurðini, samstundis sum hann gjørdi nøkur ljóð, spurdí mammum, um hann sá nakað.

Tá peikaði sonurin móti himli og so á sitt hjarta, sum var hansara tekin fyri Jesus.

"Sært tú Jesus?", spurdí mammum. Sonurin nikkaði.

Mamman upplivdi tá eina langa og álvarsom løta við tøgn.

Úrslitið var, at hon faldaði hendurnar og bað til Jesus. Hetta var hennara fyrsta veruligu bøn í fleiri ár.

Tá hon tá hevði sagt segði Amen, teskaði hon til sonin: "Ert tú nøgdur nú?" Sonurin nikkaði fegin.

Í visídómi og náði síni hevur Guð innrættað bønina soleiðis, at sjálv tann mest hjálparleysi kann biðja eins væl og sterkasta og fimasta ítróttarfólkioð.

Bøn er einfalt tað at lova Jesusi inn í neyð sína. Í og við bønini fær hann atgongd til neyðina við hjálp og náði síni.

Bøn er tí ikki "bara" orð, men ein hjartastøða. Tí kann tann stummi biðja eins væl og tann orðaríki, og tann sjúki eins væl og tann fríski.

Bøn fœdist og livir í hjartanum – ikki í høvdinum ella í huganum.

Guð hoyrir bønir uttan orð eins væl og tær við orðum.

Í bønarlivinum hevur mangt barnið víst foreldr um og øðrum vegin til Jesus.

Dávid bað: "Harri, hoyr mína bøn, lýð á neyðarróp mitt!"

Var hann svíkin? Nei.

Vóru sonurin og mammum svíkin? Nei.

Tað verður tú heldur ikki.

*Veikasta barn, sum sokir
heimið á himni hátt,
sterkari er enn hetjan,
ið lítur á egnan mátt.
Gævi eg altið minnist,
hvar enn mín ferð er her,
at til Guðs faðirhjarta
hin barnsliga bønin ber.*

Ms. 235

Brot úr Blå Bog

- Her fæst ein lítil hóming av tí umfatandi virkseminum hjá Kai Lemberg.

LEMBERG Kai professor, cand. polit.; f. 28/11 1919 i Kbh; són av direktør Iohn Lemberg (død 1953) og husfrau Emma f. Bøggild (død 1986); gift 20/9 1947 m. Lis L. f. Frydensberg, død 1992. Cand. polit. 1945; sekretær-ansættelser i Regerings- Beskæftigelsesudvalg 1945, i Skattedepartementet 1947, i Arbejdsmarkedskommisionen 1950 og i Samfærdselskommisionen 1952; Min. for Off. Arbejdernes økonomiske konsulent (kontorchef) 1955-66; generalplanchef for Direktoratet for Kbhs Kommunes Generalplanlægning 1968-84, direktør for Plandirektoratet 1984-87, kommitteteret i byplanspørgsmål 1987-89.

I 1949 fuldmaðtig ved Rigsombudet på Færøerne, 1953-81 rádgiver for Statsmin. vedr. Færøernes økonomi, 1982-93 rádg. tilknyttet planlægn. af Guiza-området ved Cairo; adjungeret profesor ved Roskilde Universitets-

center fra 1986, till. professor ved Nordisk Institut för Samhällsplanering (Nordplan), Stockholm 1988-89. Medl. af bestyrelsen for Dansk Byplanlaboratorium 1952-70; har været medl. af udvalg vedr. transport og planlægning; leder af Det Trafikøkonomiske Udvælgelsessekretariat 1955-66; dansk medl. af OECDs sektorgruppe om bymæssige spørgsmål 1971-90, formand 1973-75; medl. af Akademiet for de Tekniske Videnskaber fra 1973; medl. af styrelse for Det Danske Kulturinstitut 1977-94; aktiv i fl. internationale planlægningsorganisationer, bl.a. i Transportforskningsgruppen NECTAR fra 1986; æresmedl. af det britiske Royal Town Planning Institute 1992 og af Trafikøkonomisk Forening 1996; medl. af forretningsudvalget for Folkebevægelsen mod EF 1979-92; i ledelsen af JuniBevægelsen 1992-99. Har bl.a. skrevet: Pedestrian Streets in Central Copenhagen-

(Kbh, 1973); Two Case-Studies of Publicly-Owned Land in Copenhagen: West Amager and Christiania (Paris, OECD, 1976); Hvad giver en By Identitet? (Kbh, 1979); Planlægning i Norden (Kbh, 1981); EF og Danmarks Udenrigspolitik (Kbh, 1981); Alli'vel så elsker vi Byen. København og Regionen gennem 100 År (1985); Magt og Målsætning i Planlægningen (1986); Debatten om Københavns Kommuneplan (1988); Kan fysisk Planlægning, Miljø og Økonomi enes? (1999). Ene- eller medforfatter af artikler om samfundsperpektiver ved transport, byplan, byæstetik, økologi og alternative livsformer m.v. og af samleværkerne Den gode by (1981), Nordic Democracy (1982), Dagligliv i Danmark i vor tid (1988-89), Cities in a Global Society (1989), Opdag Danmark (1992), Unionen og Danmark – Demokrati, økonomi og miljø (1992), JuniBevægelsens Åbne Hvidbøger.

(1992-93) og Danmark i Europa – uden Union (1993); New Borders and Barriers in Spatial Development (1994), European Cities, Planning Systems and property Markets (1994), European Transport and Communications Networks (1995), The Faroese Economy in a Strategic Perspective (1997), The Øresund Region Building (1997) og Mastering the City. North European City Planning 1900-2000 (1997); hovedforf. af Demokrati – i Danmark, i Norden, i Europa med en Vision (1997, eng. udg. 1998); forelæsninger ved universiteter i Vest- og Østjylland, Storbritannien, Holland, USA m.m.; medarbejder ved Den Ny Salmonsen 1948-56 og ved Den Store Danske Encyklopædi fra 1994. Tildelt Den Grønne Pris 1988. Adresse: Sundvænget 9, 2900 Hellerup.

Dagbjartur farin

Beint áðrenn blaðið var klárt at fara til prentingar, komu deyðsboðini av Dagbjarti Johansen. Hann fór eftir midnátt júst 56 ára føðingardagin hjá sær.

Hjá okkum, sum kendu hann, og sum hava fylgt við í hansara sjúkrasøgu, komu boðini ikki heilt óvæntað. Hóast sorgina kunnu vit ikki annað enn kenna virðing fyrir hansara lívsvilja til tað seinasta, samstundis sum vit unna honum ta hvíld, sum hann nú hefur fingið.

Dagbjartur var føddur 25. august 1947, sonur Doru f. Gregersen, ættað úr Guttastovu í Syðrugøtu og Elias Johansen "hjá Olafi", úr Havn. Børn teirra voru annars Bjarni, tviburabréðurin Olaf, sum fiskimenn kenna frá hansara starvi á Fiskimannafelagnum, og Oddur.

Dagbjartur var ein evnaríkur ungleingi. Hann fór fyrst í læru sum timburmaður, og síðan tók hann prógvum sum tekniskur teknari, og arbeiddi hann sum slíkur í fleiri ár.

Ungur giftist hann við Elmu, dóttir Hjørdis og Petur Háberg, og børn teirra voru Katrin, Dóra, Pætur og Elin.

Hugurin var til sjógvín. Dagbjartur fekk sum frá leið hug til sjógvín. Hann

Elma og Dagbjartur. Myndin er tikan í februar 2002.

hevdi verið siglingatíðina til skips, og í búnum aldri fór hann at lesa til skipsførara. Har stóð ikki á, og hann fekk sitt prógv i 1988, 41 ára gamal.

Hann fór fyrst til skips við fiskiskipi, men eftir eina tíð fór hann at sigla hjá A.P. Møller sum styrimaður, og harvið skuldi lívsleiðin verið tryggjað.

Men soleiðis skuldi ikki vera. Ársskiftið 1995-96, mitt í Kyrrahavinum, gingu sum við einum skoti bæði nýruni fyrir. Síðan tá hevur hansara lív verið ein bardagi við ta sjúkuna. Hann skuldi havt verið í eini ideellari stöðu at hava ein tviburabeiggja, sum kundi og sum eisini

gav honum annað nýra. Men sjúkan var meira umfatandi enn hildið, so tað, sum hann fekk frá beiggi-num, fór eisini til einkis.

Rættlesari á FF-blaðnum Seinastu tvey árin hevur Dagbjartur havt til arbeiði at rættlesa FF-blaðið. Hetta var eitt arbeiði, sum hann kundi gera, tá hann orkaði. Men hetta var eisini tað rætta fyrir hann. Dagbjartur var góður í föroyiskum, og aftur hesum var hann nærum "perfektionist", mótsatt tí sum annars skrivar blaðið.

Hvort komma skuldi vera á røttum stað! Dagbjartur eigur tískil sín

part av æruni fyrir, at FF-blaðið verður mett at vera eitt lesiverdugt blað.

Hjá okkum, sum javnan sóu Dagbjart, var týðiligt, at krefstirnar gingu undan. Men hóast hetta bardi hann seg til arbeidið, so leingi hann kundi. Tað tók sína tíð at koma upp trappurnar, men hann kom upp og gjørdi sítt arbeiði. Tað kann verða nevnt, at tað seinasta, sum

lá á hansara skriviborði, var rættlestur av samroðuni við 102 ára gomlu Onnu Askham, sum vit fara at byrja at prenta í komandi blað.

Fyrst í juli varð Dagbjartur innlagdur aftur. Vit roknaðu við at síggja hann skjótt aftur, eins og aðrar ferðir hann hevir verið innlagdur, men tíðin gekk, og tað gekk bert afturá. Men sjálvt í eini slíkari stöðu, har hann má hava ánáð, hvor endin kundi verða, varðeití hann eitt einastandandi lívsmót. Ein hoyrdi hann ikki klagi, hóast hann til tíðir hevði tað ringt. Annan dagin eftir föðingardag okkara vóru eg og konan og vitjaðu hann.

Hildu at hann hevði uppi-borið eitt blómutsyssí frá föðingardegnum. Hann var illa fyrir, men menti seg upp at vera bliður og enntá at skemta. Hetta kundi hann gera heilt til tað seinasta! Hóast hann kundi havt nóg mikði við sær sjálvum, fegnaðist hann um, at föðingardagurin, har hann annars hevði verið sjálvskrivaður

gestur, eydnaðist so væl! Hetta sigur nakað um hansara positiva lyndi. Annars var Dagbjartur vitandi maður, og hann fylgdi væl við í samfelagsviðurskiftunum og hevði eina greiða stöðu til dagsins mál.

Persónligu eginleikar-nir hjá Dagbjarti hava gjört tað lättari hjá honum at borið sína lagnu. Men tað, sum ikki hevir havt minni at siga, er hansara "bakland". Elma hevur við sínum eisini lætta lyndi og toli verið ein framur stuðul. Tað sama hevur verið galdandi fyrir børnini. Tey hava sanniliga verið, sum ein familja eigur at vera. Tað sama hevur verið galdandi fyrir familjurnar hjá teimum báðum og ikki minst teirra systkin og vermammuna Hjørdis. Serliga hevur sambandið millum tviburabeiggjar-nar báðar verið inniligt. Tað mundu síggjast hvønn einasta dag, ikki minst nú stöðan var so hættislig.

Vit lýsa frið yvir minnið um Dagbjart.

ó.

Dagbjartur t.h.
avmyndaður saman
við tviburabeiggjanum
Olafi.

Línubustir og goggar

Hondbundin feroysk línubust og hondgjørdir goggarar

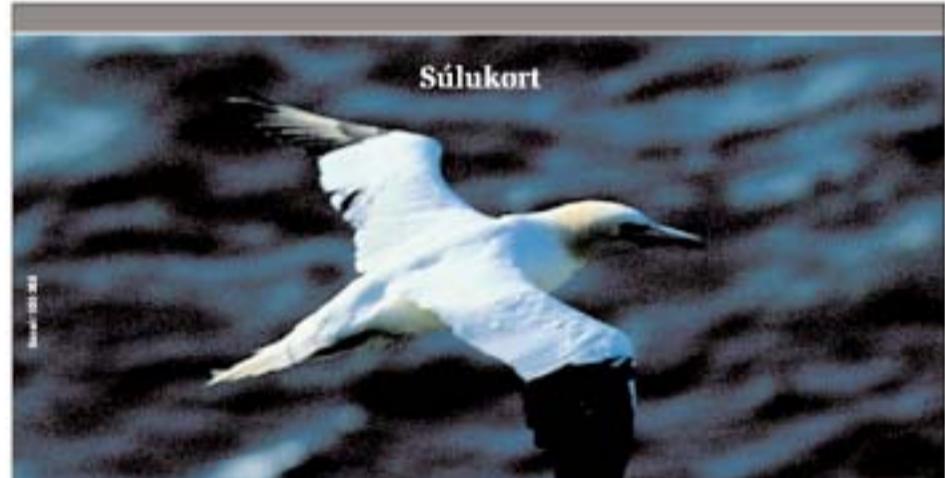

Verða sendar um alt landið

Bílegging:
 tlf: 42 40 34 / 42 30 01
 fartlf: 21 33 17
 fax: 42 47 97

Fløttislið (limur í Føroy blindaflag)

Súlukort

Savna súlur til ókeypis ferðir

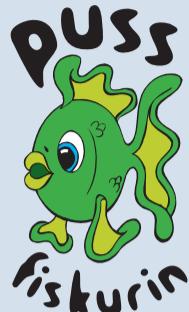
Nú kanst tú velða súlu alt árið. Fyrl hvarja ferð, tú fert við Atlantic Airways úr Vágum, fært tú eitt súlustempul í Súlukortið. Hetta er galdandi fyri ferðir til ell Londini, ið Atlantic Airways flýgur til úr Føroyum. Kortið fæst frá

Føroya Íslensku ferðum.

Atlantic Airways á flogvelli-num. Tá lõ tú hevur savnað saman fimm súlur í kortinum, fært tú elna ókeypis ferð báðar vegir á rutunetinum hjá Atlantic Airways. Elsini eru onnur tilboð til teirra, ið hava Súlukort.

ATLANTIC AIRWAYS
 Flogvælinn · FO-380 Sørvágur
 Tel 34 10 10 · Fax 34 10 01 · booking@atlantic.fj
www.atlantic.fj

Og so var tað blondan,
sum för at keypa gard-
inur til telduna.

- "Eg brúki jú Win-
dows", segði hon.

Skotin datt við eini
whisky-flósku í lumma-
num. Tá hann merkir, at
hann gerst vátur á lær-
inum, bað hann: Góði
gud, lat tað vera blóð...

Hvat er munurin á ein-
um býttum manni og
einum klókum?

- Tað er eingin munur!
Báðir halda seg vita
alt...

Innsavning í Skotlandi:
 - "Vilja tygum stuðla
nýggju svimjihöllini?"
 - "Gamaní, hvussu nógum
vatni hava tit brúk
fyrir?"

Ein lítil maður, 152 cm
til longdar, sökti um ar-
beiði sum brandmaður.
Tað var hansara hægsta
ynski at gerast brand-
maður. Men hann varð
vrakaður orsakað av
síni manglandi hædd.
Á veg út sprýr hann for-
nermaður:

- Sig mær, nýta tit ikki
stigar longur...?

Tveir lastbilførarar koma
til ein tunnil við höga
lastbili teirra. Eitt skelti
sigur: Maks hædd, 3,3
metrar. Teir steðga last-
bilinum, annar fer út,
lítur kring seg, fer inn-
aftur í bilin og sigur við
hin:

- Koyr bara, eingin sær
okkum...!

Eftirlýsing:

1. Hvør kennir abba Thór Thorsteins á Skálum?
2. Hevur nakar brøv, sum eru stemplað í Føroyingahavnini, Ravns Stóroy, Tovkussak og Norðaru Føroyingahavnini?

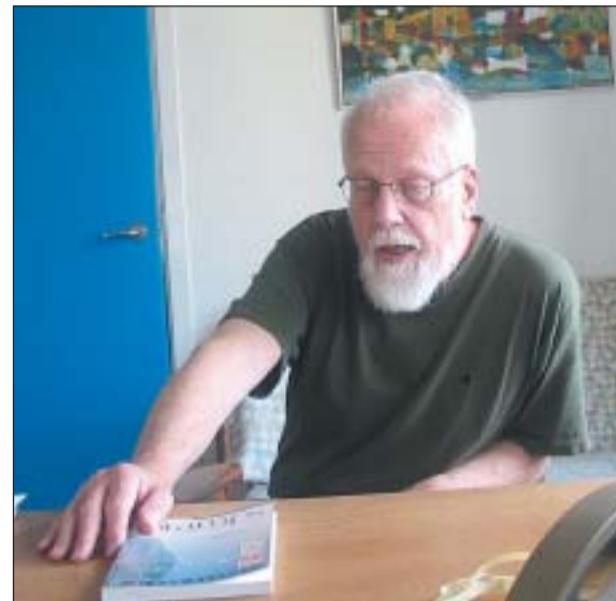
Tað er hugtakandi at siggja, hvussu útlendingar av fjarastu stöðum kunnu fáa áhuga fyrir Føroyum og kunnu liva seg inn í okkara viðurskifti.

Nú um dagarnar kom Don Brandt inn á gólvíð. Hann er amerikanari og

ættaður úr California. Men fyrir einum 25 árum síðan flutti hann til Íslands, har hann hevur fingist við postsøgu og útgávu av frímerkjum. Hetta hevur so givið honum áhuga fyrir føroyiskum postviðurskiftum, og hann

hevur ennta skrivað eina heila bók uppá 175 síður um føroyisk frímerkeri. Ein skuldi nú ikki trúð, at her var so nógat skriva um, men tað er tað. Eitt er tey føroyisku frímerkini. Eitt annað er stempul, eisini av dosnkum fímerkjum í Føroyum. Sum greitt frá i söguni um "Ruth", so er hetta eitt sera stórt øki.

Tað, sum voru høvuðs-ørindini hjá Don Brandt, var, at hann kennir ein mann, sum kallast Thór Thorsteins, hvors abbbi var ættaður av Skálum á Langanesi. Skálar var eitt av teimum plássum, har føroyingar komu at rógvu út, sum vit hava greitt frá her í blaðnum. Skálar var já eitt lítið samfelag, so tað gjörðist eitt neyvt samband millum föroyingar og íslendingar. Thór hevur nú ynski um at koma í samband við föroyingar ella eftirkomarar teirra, sum möguliga kunnu hava kent ella vita um abban, sum kanská hevur havt sama eftir-

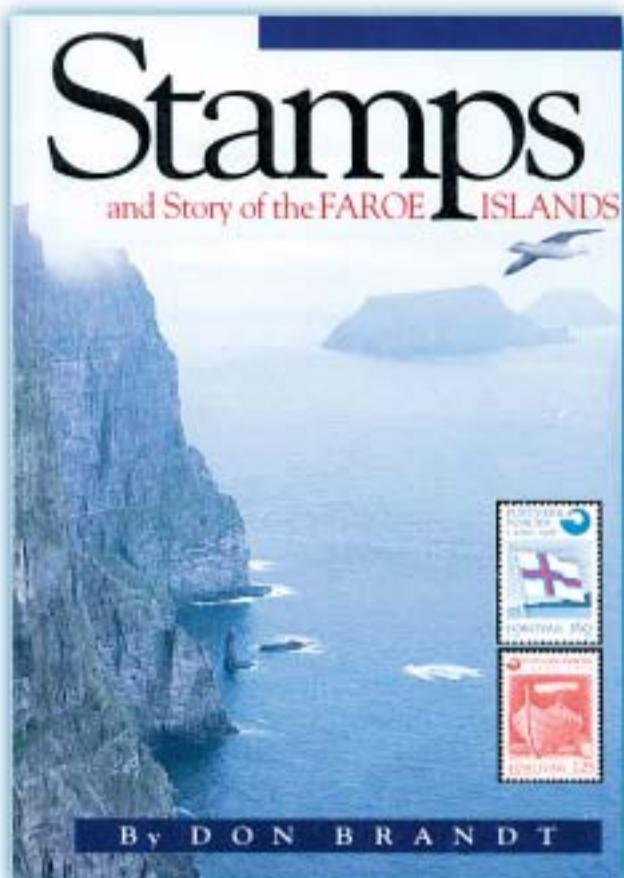

Amerikumaðurin, Don Brandt, sum seinastu 25 árin hevur búð í Íslandi, var inni á gólvínunum hjá Fiskimannafelagnum um dagarnar.

dagsins MYND

Skiparin bakar pannukókur

Hendan myndin er frá gomlu "Norðborg". Her vísi skiparin, Sámal Jacobsen, eitt kynstur, sum higartil hevur verið ókent, og tað er at baka pannukókur. Við tunguni mitt í munnum fær hann vent pannukókuni í luftini!

Bókin, sum Don Brant hevur skrivað um føroyisk frímerkir, er heilar 175 síður.

navn sum hann. Hetta
kann sjálsagt vera eitt
sindur ringt at finna útav.
Men skuldi onkur av les-
arum okkara hava róð út
á Skálum, vilja vit fegin
frætta frá viðkomandi. Tá

vil tað bera til at eftir-
kanna, um nakað samband
er til umródda abba.